

ИЗВОР

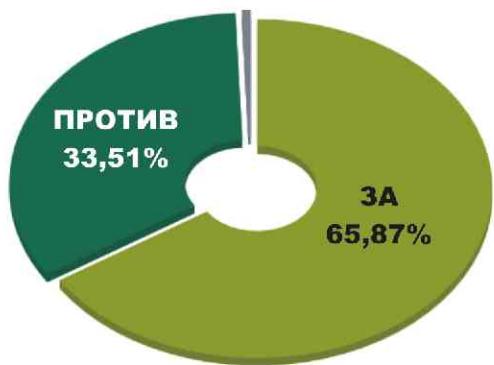
БРОЈ 82

ЗВО

ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА
ОПШТИНА
ДВОНЕДЕЉНИК

12/2013
ГОДИНА VII

ДЕФИНИЦИЈА БРАКА КАО
ЗАЈЕДНИЦЕ МУШКАРЦА И
ЖЕНЕ УЛАЗИ У ХРВАТСКИ
УСТАВ (стр.2-3)

у "СТОЖЕРУ" ТВРДЕ:
САКУПИЛИ СМО ДОВОЛЬНО
ПОТПИСА (стр. 5)

ISSN 1847-4454
9 771847 445002

ДЕФИНИЦИЈА БРАКА КАО ЗАЈЕДНИЦЕ ИСЉУЧИВО МУШКАРЦА И ЖЕНЕ УШЛА У УСТАВ

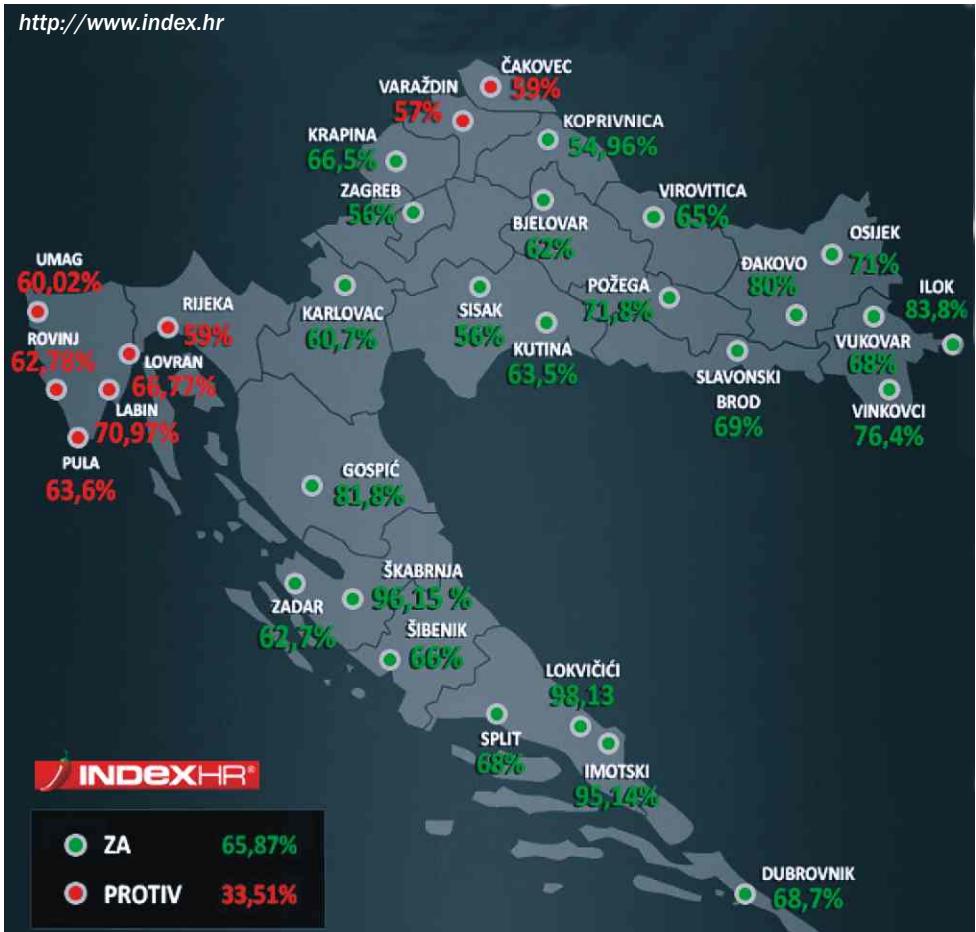
Ексклузива на појам „брак“ тешка 50 милиона куна

На првом народном референдуму у хрватској историји грађани су се изјаснили да желе да се у њен Устав унесе одредба по којој је брак животна заједница жене и мушкарца. Референдум је одржан првог децембра, а на биралиштима широм земље било је 65,87 одсто оних који су били „за“ и 33,51 одсто оних који су били „против“ овакве дефиниције брака. Да подсетимо, референдум о браку је иницирало удружење „У име обитељи“ које је током маја сакупљало потписе, уз не скривену подршку и помоћ католичке цркве, али и других верских заједница у Хрватској. Претходних неколико недеља референдум је био у првом плану свих дневно-политичких збијања. О њему се пуно говорило и расправљало, а у неким тренуцима чинило се да се држава дубоко идеолошки поделила на прогресивну и конзервативну Хрватску. Релативно мала излазност од 37,90 одсто показала је да нешто мање од две трећине становништва ово питање није ни занимало, али је ипак релативно убедљиву победу однела конзервативна опција која ће са својих 946.433 гласа променити највиши државни правни акт.

Улазак у Устав дефиниције да је брак животна заједница искључиво између мушкарца и жене формално-правно не доноси ништа ново. Наиме, брак је тако и до сада био дефинисан кроз хрватске законе. Истополним заједницама неће бити одузета никаква права која су до сада имале, једино што своју заједницу неће моћи да називају браком, као што то ни до сада нису могли. Много већи проблем од тога да ли ће геј популација своју заједницу називати браком или некако другачије је успостављени систем демократије у којој већина уопште може да одлучује о неком питању које се тиче мањине, и гласа на начин који јој иде на штету, а да при томе та иста мањина није угрозила већинско становништво нити тражила да се на било који начин умање права већине.

Овде се ради о томе да је једна организација, која дели исти поглед на свет као и већина грађана, искористила повољан тренутак када није законски ограничено о чему се може расправљати на референдуму и покренула ову иницијативу. Под маском заштите нечега што је већ било заштићено поставила је врло једноставно и

<http://www.index.hr>

Под насловом „Погледајте где се у Хрватској највише мрзи“ интернет портал индекс.хр објавио је илустрацију на којој се види како се гласало у хрватским градовима и жупанијама

већини логично питање и на тај начин врло вероватно за век векова забранила једној мањини да своју заједницу назива исто тако.

Ексклузива хетеросексуалним паровима на термин „брак“ коштала је све грађане око 50 милиона куна колико су износили трошкови самог одржавања референдума. Уношење црквене и традиционалне дефиниције брака у Устав довео је у питање и саму секуларну државу, а цех су на kraју платили и верници и атеисти, али и они који су били у апсолутној већини, а који су, показало се, били попутно незаинтересовани и неопредељени по овом питању. Многи су због свега тога мишљења да је референдум био непотребан, а сувишно је и набрајати на које се све начине паметније могao утрошити тај новац.

Геј популација имаће од свега овога и неке користи. Влада је већ најавила да ће се

Закон о животном партнерству врло брзо наћи у саборској процедуре који ће им осигурати нека права која до сада нису имали, а животно партнерство у истополним заједницама биће изједначено са браком у свим сегментима, сем у могућности да усвајају децу. Влада исто тако најављује и да ће питање о другом референдуму, оног о употреби језика и писма националних мањина, одбацити у Сабору и да га неће ни плати Уставном суду на оцену уставности.

- Верујем да ћемо врло брзо променити Устав и одредити које врсте референдума су могуће. Тој недобронамерној иницијативи супротставићемо се свим правним средствима и за то нам не треба Уставни суд, јер Хрватски сабор доноси Устав и сам је овлаштен да га тумачи. Ако погреши у том тумачењу, тада Уставни суд има право и дужност реаговати, али да Сабор унапред пита било кога је ли нешто у складу са

Уставом који је донео тај исти Сабор, то је неизбило. Дакле, референдума о правима националних мањина неће бити, рекао је премијер **Зоран Милановић** дан након референдума о браку.

На бранику толеранције

Гледано по жупанијама Вуковарско-сремска је имала највећи постотак оних који су гласали „за“ и то 80,79 одсто, од укупно 31 одсто оних који су изашли на биралишта. Једине две жупаније које су биле „против“ су Истарска са 58,23 и Приморско-горанска са 53,30 одсто. Пула и Ријека гласале су „против“ са 63,64 односно 53,30 одсто гласова. Град који је највише био „против“ је Лабин са чак 70,79 одсто. Од других истарских и кварнерских градова „против“ су били и Бузет, Ровињ, Умаг, Врсар, Пореч, Пазин, Водњан, и Опатија уз многоbroјне општине са тог подручја. Једина два града ван ове две жупаније која су била „против“ су Чаковец са 58,95 и Вараждин са 56,94 који је у својој жупанији био једина локална самоуправа која је „рекла не“.

Медијима је одјекнула и вест да је највећи рекордер по постотку оних који су против овакве дефиниције брака општина Негославци са 75 одсто оних који су гласали „против“. Негославци су тако незванично постали најтолерантније место у Хрватској из незванично најнетолерантније жупаније. Треба рећи и да су ову титулу Негославчани добили пуким случајем и игром бројки, јер је излазност у овом малом сремском месту била тек три одсто, односно било је 27 оних који су гласали „против“ и 9 оних који су гласали „за“. Без обзира на то, не би било лоше да општинске власти размисле и о некој (наравно двојезичној) табли на уласку у место на којој би писало нешто типа:

„Добродошли у најтолерантније место у Хрватској“ када већ за то имају и доказ црно на бело.

Уз релативно мале излазности, остаће забележено и да су се у друштву Истријана и Ријечана нашле и друге општине у којима живе Срби. Борово је тако са својих 67,86 одсто „против“ трећепласирано на листи оних који су били против, одмах иза Негославца и Лабина. Од осталих наших општина ту су Маркушица (57,36%), Трпнића (51,94%), Јагодњак (49,50 наспрам 48,51), Ервеник (50,82) и Врховине (55,94).

Фестивал демократије или рецепт дискриминације

Никога на крају није изненадио коначни резултат референдума који се дешава у јеку највећих притисака на мањине у претходних годину дана, а пре свих на удару су српска заједница, а овим референдумом и истосполне заједнице. Не изненађује више ни тиха подршка Срба правима других на овом референдуму, јер је очигледно да се кроз притиске на њих и Срби све више сензибилизују према проблемима са којима се сусрећу и други у овој и

оваквој држави. Више није тајна ни то да притиске на Србе и ЛГБТ популацију подржава, а врло вероватно и контролише опозиција која у свему томе види могућност да се врати на власт и пре парламентарних избора. Овај референдум, али и свака друга могућа одлука у будућности која би ишла на штету неке од мањинских група, постављају озбиљна питања даљег односа државе према једном делу свог становништва и стварања нетолерантне климе. У таквој клими је пожељна нетолеранција и екстремизам према свакоме ко није Хрват, католик и ко нема једнако мишљење као што има и већина. Остаје питање да ли ће се на овоме стати или је ово било тек испробавање механизма референдума и стварање рецепта за нове репресије над „мањинцима“?

Хрватска постаје јединствена по томе што у склопу тих притисака десничара дозвољава чак и да се дефинише нешто што је већ дефинисано, али и у случају „ћирилица“ (уколико до референдума дође) забрањује нешто што правно није, али формално већ јесте забрањено.

Никола Милојевић

пише: Славко Бубало

● Усташе би ваљда, према аутору овог писма, требали да буду то здраво хрватско национално ткиво које никога „незајажљиво и болесно не мрзи“. Напротив, толико је то „здраво ткиво“ обхрвано љубављу према другима да би им од свег срца поклонило метак у потиљак.

Од истине се никада не треба уморити

„Мој отац и стриц били су у партизанима и усташе су то знале. 30. августа 1941.

ушле су у село и циљано напали куће у којима је живела моја породица. Поклапали су и побили свих дванаест чланова моје породице које су затекли код куће. Ја сам, заједно са осталом децом која тада нису пострадала, био код стоке и чуо сам вриске и јауке. Тада су из породице мог оца и стрица, Милана и Душана заклапали њихову мајку, моју мајку, две сестре, сестре од стрица, а од другог стрица Микана, заклапали су његову мајку, жену, троје деце и Мирка. Али, најстравичније је било то што су детету од стрица одсекли руке и ноге и оставили у бешики, а тело бацили у ватру. То је нешто што се и дан данас препричава у мом крају. Мајка је једина страдала од метка. Тако сам после чуо. Бацила се на усташе да заштити своју децу па су пуцали у њу. Тај пуцањ сам ија тада чуо.“

Ово је део приче коју сам чуо и у овим новинама објавио у мају 2010. године захваљујући чика Милораду једном од превивелих чланова породице Јандрић чијих је дванаест чланова за време Другог светског рата поклано од стране Павелићевих усташа у селу Читлук у Поткозарју. Након овог стравичног злочина Милорад је заробљен и са осталом децом Козаре депортован у логор Стара Градишака, а затим у дечји концлагор Јасика у Јастребарском.

„Када смо дошли у Јастребарско видео сам у том логору пуно мале деце, која су још пузала. Једну слику никако не могу да избришем из главе. Једно дете је пузало, а за њим се вукло његово црево. Многа од ове деце оболела су од разних заразних болести и свакодневно су умирали. Ускоро сам и ја оболео од дизентерије па сам смештен у логорски карантин. Касније је доведен и мој брат Милош. Деца која су плакала била су кажњавана, а касније су обично и умирали. Једна од часних сестара била је најгора. Ње смо се највише плашили“ – причао је тада чика Милорад.

Зашто вас сада поново подсећам на ову

причу? Дуго сам наговарао чика Милорада да је исприча. Нећкао се, није хтео поново да се присећа, није хтео да копа по прошlostи да отвара дубоку рану. Говорио сам му да то треба рећи, да ако он то не исприча, као неко ко је то доживео и преживео, отвориће простор онима који све што се дешавало у логору Јасеновац желе да релативизују, прекроје, оспоре. Оно што није записано као да се није ни догодило. Старо је то правило и чика Милорад је то сквatiо, отворио душу и смогао снаге да каже шта има. Сећам се колико се борио са сузама, са грчом у прсима, колико му је снаге требало да преко усана превали неке речи описујући застрашујуће призоре нечовештва које се одиграло пред његовим очима десетогодишњака.

Пре неколико дана, тачније првог дана децембра, директорки Спомен-парка Јасеновац Наташи Јовићић, четворици кустоса и шефу рачуноводства те јавне установе стигао је претећи мејл са спиком метка и анонимном поруком у којој их се прозива као антихрвате и издајнике. Сем овога, на службену мејл адресу Спомен-парка стигло је и писмо челника Хрватске чисте странке права Јосипа Милька под насловом „Ви ширите четничку пропаганду“. „Такви као Ви су само остаци остатака трулежи на хрватском националном ткиву и осуђени сте на изумирање и лудило у које Вас води незајажљива и болесна мржња“, наводи се у писму са Мильковим потписом и усташким поздравом „За дом спремни“.

Усташе би ваљда, према аутору овог писма, требали да буду то здраво хрватско национално ткиво које никога „незајажљиво и болесно не мрзи“. Напротив, толико је то „здраво ткиво“ обхрвано љубављу према другима да би им од свег срца поклонило метак у потиљак.

Сетимо се, не тако давно један католички свештеник по имену Стјепан Разум рекао је како је Јасеновац „великосрпски мит и како тамо није било масовних убиства“. Иако је његов говор осудио и сам

председник Јосиповић рекавши како је „карактер усташког покрета био злочиначки и да је заједно са савезницима, нацистима и фашистима, тај покрет одговоран за стварање логора смрти, од којих је највећи и по броју жртава најгори био Јасеновац“, ништа драстично се није догодило. Председник је тада обећао да ће „учинити све да у Хрватској не дође до јачања неоусташтва, негирања геноцида и холокауста или до негирања злочиначког карактера НДХ“, али догодило се управо супротно. У Хрватској се као никада раније на препуним стадионима скандирају усташки поздрави, извикују претње „убиј Србина“, „Србе на врбе“ и сл. Интернет је преплављен усташким сајтовима и пропагандом, позивима на линч Срба којих је у Хрватској остало једва за семе.

Људи који понављају лажи знају зашто то раде. Сто пута поновљена лаж једном постане истина. Стара Гебелсова школа. Управо због таквих истину треба неуморно понављати јер ће је у супротном лаж угушити.

Иако мисле да свом народу чине услугу, да га воле и желе му напредак и добро, људи који лажу и изврђу историјске чињенице у ствари му наносе непроцењиву штету. Једна народна пословица каже: „Ко лаже за тебе, лагаће и против тебе“. Много пута у животу то се и потврдило.

ИЗ "СТОЖЕРА" ТВРДЕ: ПРИКУПЉЕНО ДОВОЉНО ПОТПИСА ЗА ОДРЖАВАЊЕ РЕФЕРЕНДУМА ПРОТИВ ЋИРИЛИЦЕ

Референдум (ће) бити или не(ће) бити?

Чланови такозваног Стожера за обрану хрватског Вуковара устврдили су 5. децембра како је прикупљеноовољно потписа за расписивање референдума о ћирилици. Активисти „Стожера“ јавност су обавестили да је прикупљено преко 650.000 потписа. Премијер **Милановић** реаговао је и пред званичне објаве „Стожера“ речима: „Док сам је председник Владе, нека то добро чују, тај референдум неће никада проћи.“

Са премијером се сложила и прва потпредседница владе **Весна Пусић** која је поновила да се референдум о правима националних мањина неће одржати, јер је и то, између осталог, дефинисано потписивањем уговора о приступању ЕУ, чијим прихватањем је потписана и обавеза продубљивања у провођењу постојећег закона о правима националних мањина у десет тачака на основу којих је Хрватска коначно и добила зелено светло за улазак у ЕУ.

- Једна од најважнијих била је управо провођење Уставног закона о правима националних мањина. Постоји пуно разлога који у првом реду свој корен вуку из егзистенцијалних проблема које људи имају и са свим тим људима треба разговарати и то решавати систематски, али не тако да се те потешкоће канализују у мржњу према другима, него у заједничко решавање проблема – рекла је Пусићева.

Католичка црква као логистика

У кампању прикупљања потписа за референдум против ћирилице директно и без скривања укључила се и католичка црква преузимајући на себе логистику. С обзиром на то да су многе локалне самоуправе одбиле да „Стожер“ издају дозволу за постављање штандова за прикупљање потписа грађана за то су, уз дозволу бискупа и локалног клера, уступљени

јупни уреди, а потписи су прикупљани и у црквама и испред њих. Према писању „Јутарњег листа“ на такав начин потписи су прикупљани у загребачкој катедрали, Ћилипима, Цавтату, Осојнику, Конавлима, Макарској, Сплиту, Триљу, Имотском, Сињу, Поречу, Пазину, Умагу, Пули, Жупањи, Вуковару, Кутини, Новској, Славонском Броду, Окучанима. То је само део од око две стотине сакралних објеката који су послужили у акцији службено названој „Не ћирилица“, наводи „Јутарњи“.

Све то не треба да чуди јер се још у априлу и кардинал **Јосип Бозанић**, боравећи у Вуковару, ставио на страну оних који Србима желе да онемогуће слободну, односно службену употребу њиховог језика и писма.

„Стожер“ је потписе прикупљао од 17. новембра до 1. децембра. Искористивши два велика дешавања народа, Дан сећања у Вуковару и референдум о браку. Ово последње многи виде као проблем јер су штандови били постављени у непосредној близини бирачких места. Многи грађани Загреба, Велике Горице и Вуквара су својим позивима о томе обавестили ДИП (Државно изборно повјеренство). Да су грађани једноставно били забуњени и највероватније нису знали шта потписују уверили смо се и сами на једном од бирачких места у Вуквару. Само што је на штанду „Стожера“ оставила свој потпис против ћирилице нашем новинару о мотивима за излазак на референдум о браку изјавила је следеће: „Мотивирало ме то што, морам то отворено рећи, сам против било какве дискриминације и гласаћу против, јер мислим да свако има право да живи у овој држави достојно човјека. Да има права као и сви остали. И мене би вријеђало да сам било која мањина и да је то толико велики притисак друштва на ту мањину, да њих у бити вјеројатно то више вријеђа него сама дефиниција брака.“

Иако тврдња да је овакав начин прикупљања потписа нелегалан има упориште и у закону, ДИП није реаговао. У Закону о референдуму у члану 8.ц пише следеће: „Изјашњавање бирача о потреби да се затражи расписивање референдума може се одржавати на сваком за то прикладном месту у складу са одлуком представничког тела јединице локалне самоуправе (града или општине). Организациони одбор је дужан пријавити места на којима ће се одржавати изјашњавање бирача о потреби да се затражи расписивање референдума полицијској управи на чијем се подручју изјашњавање одржава, пет дана пре почетка изјашњавања.“

Закон је дакле јасан, а да ли су штандови пријављени пет дана раније и да ли је локална самоуправа дала сагласност у то се оправдано може сумњати с обзиром на чињеницу да су активисти „Стожера“ само два дана пред одржавање референдума о браку изјавили да још увек нису сакупилиовољно потписа. Зато су и похрлили да искористе његово одржавање јер им је одговарало и бирачко тело које на њега излази као и његова велика концентрација на једном месту у датом тренутку. Према Закону о референдуму нелегални су и потписи сакупљени у црквама, јер локална самоуправа, која по закону издаје сагласност, није ни могла да донесе одлуку о сакупљању потписа у верским објектима.

Владин план за промену Устава

У намери да спречи одржавање овог референдума влада жели да у Устав унесе одредбе о томе о којим питањима референдум не би био допуштен. Њен став је да већина не може да одлучује о смањивању права мањинама. Премијер **Милановић** тврди да се у случају ћирилице ради о отвореној дискриминацији.

- До одређене тачке нешто се може толерисати, али када то прерасте у отворени анимозитет и третман мањине која постаје мањина тек када постане већина онда се ту не треба скривати иза Уставног суда. Постоје одређене границе преко којих се не може толерисати притисак на мањине, рекао је **Милановић** боравећи 2. децембра у Осијеку.

За промене Устава које влада планира да заврши до 20. децембра потребна јој је подршка Лесарових Лабуриста и Шишљагићевог ХДССБ-а и тврди да ће успети да је излобира. Тим променама је предвиђено да референдум не би могао бити расписан о људским правима, међународним уговорима, буџету, националној безбедности и изборима.

На најаве владе о променама Устава у „Стожеру“ одговарају како ће референдума сигурно бити. Изјаве премијера сматрају исхитреним и неодмереним.

- О томе хоће ли бити референдума или не требају да одлуче Сабор или Уставни суд и нисмо очекивали такав став, јер би требало испоштити и нашу вољу док се меродавне институције о томе не изјасне. Судржаност од изјава била би политички коректна, јер и ми имамо право на своје мишљење, нарочито јер смо сигури да се овим питањем, које јесте изузетно тешко и осетљиво, ничија права не умањују, рекао је **Владо Иљкић** из „Стожера“.

С.Б.

Живорад Симић

ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У ВУКОВАРУ

У емисији „Спектар“ Радио Дунава из Вуковара коју уређује и води Сенка Ристић Недељковић, гост је био генерални конзул Републике Србије у Вуковару, Живорад Симић. Емисија је емитована 5. децембра, а ми у целости преносимо разговор са Генералним конзулом о актуелним темама и односима између Србије и Хрватске.

Одговорност је на свима

• Крајем прошле недеље амбасада Републике Србије у Загребу предала је протестну ноту хрватском Министарству спољних послова и другим релевантним институцијама, а тиче се најновијих дешавања у хрватској везаних за ширење говора мржње упућених српској националној мањини. Можете ли нам нешто рећи о том протестном писму?

- Ово писмо српска амбасада у Загребу упутила је крајем новембра на неколико адреса. То је протестна нота у којој су изнети забрињавајући подаци о положају српске националне мањине, о говору мржње и о проблемима са којима се српска мањина сусреће у последњих неколико месеци. У тој ноти детаљно су наведени инциденти као што су нпр. рушење споменика у селу Голубић крај Книна у августу ове године, а који је посвећен српским жртвама које су страдале у рату од 1991. до 1995. године. Затим, разбијање двојезичних табли у Вуковару почетком септембра и то уз присуност полиције и у по бела дана, графит у Дубровнику који гласи „Србе на врбе“, а потом неколико дана касније у Мирковцима се на стадиону појавио графит „Убиј Србина“. Ту је и ново скидање двојезичних табли у Вуковару током октобра и новембра, али и у другим градовима и местима Вараждину, Осијеку. Треба напоменути и Статут Вуковара који је изгласан у градском већу, а по којем се ћирилица укида као службено писмо што представља акт који је директно у супротности са државним законодавством и одлукама владе Хрватске. Ту је и графит на породичној кући у Вуковару који се појавио 08. новембра а гласи „Србине сели се“, а онда неколико дана касније и „Убиј Србина“ на истој тој згради. Међу инцидентима је и разбијање табле и прозора на згради Генералног конзулате Србије у Ријеци, али и Шимунићев усташки поздрав „За дом спремни“ након утакмице Хрватска – Исланд као и многи други инциденти.

• Већина ових догађаја је из Вуковара, али они су се исто тако рефлексирали и на друге средине. Какав је Ваш став о томе?

- То је изгледа закон спојених судова. Када

дође до нечег, као што је у Вуковару пре неколико месеци кренула ова антићирилична кампања, онда се нађу људи који слично мисле у осталим деловима Хрватске и онда се јављају инциденти о којима је било речи. Зато се држава Србија и одлучила на овај корак.

• На основу којих докумената је упућен овај протест?

- Протест се базира на основу следећих докумената Уједињених нација: сама Повеља која обавезује све чланице на поштовање људских права и основних слобода за све, без обзира на разликовање расе, пола, језика или вере. Друга је универзална декларација о људским правима која гарантује свим људима слободу и једнакост у достојанству и правима без обзира на горе наведене разлике. Затим, Међународни акт о грађанским и политичким правима који прописује обавезу држава да законом забране заговарање националне, расне и верске мржње и да прикладним мерама санкционишу кршење тог закона. Четврта је Међународна конвенција о укидању свих облика расне дискриминације која прописује обавезу држава да не дозволе јавним властима нити локалним установама да подстичу или помажу расну дискриминацију, док би образовне, информативне и културне институције требале да предузму мере за борбу против предрасуда и промовишу толеранцију међу народима и расним и етничким групама. И као последња, оквирна конвенција Савета Европе за заштиту националних мањина која предвиђа право припадника мањина да на свом језику и писму истакну ознаке и натписе. Овде ћу поменути и европску конвенцију о људским правима, Повељу ЕУ о основним правима и европску повељу о регионалним и мањинским језицима. Све ово што је у документима УН-а и ЕУ поменуто, утврђено је у хрватско законодавство, Устав, законе о правима мањина и томе

слично. Ради се само о проблему поштовања и пуне примене тих прописа како би се обезбедио нормалан живот свим припадницима не само српске националне мањине, него и других.

• Шта је то што тражи амбасада Републике Србије од свих ових надлежних институција у заштити мањинских питања и решавању мањинске проблематике?

- Укратко речено, држава Србија и наша амбасада у Загребу су од Министарства спољних послова Републике Хрватске, а тиме и од целе државе Хрватске, пледирали да се поштују сви ови међународни, али и хрватски прописи у погледу поштовања права националних мањина. Наравно, ми смо као српска амбасада најзаинтересованији за српску националну мањину, али се наш захтев може проширити и на остале мањине јер ако се право једне мањине не поштује онда увек постоји могућност да се и право других мањина угрози. Обавеза је и ту се влада Хрватске труди да то и учини. У ових неколико месеци на томе се није до краја успело и желим да истакнем да ми не доводимо у питање спремност хрватске државе за решавање ових проблема. Они се труде да на том плану раде, међутим нагомилало се у последњих неколико месеци много проблема који су дали основу да једним мирним дипломатским путем, не распирајући мржњу и не претећи никоме укажемо на значај поштовања права српске националне мањине у Хрватској.

• Да ли сте се Ви као представник српског Генералног конзулате у Вуковару након свих ових дешавања осећали угрожено?

- Директних напада на Генерални конзулат

Србије у последње четири године није било нити на службенике овог Генералног конзулата. Међутим, када се овакве ствари догађају ствар може да се отме контроли и може да дође до неког изолованог инцидента који би био усмерен према нашој безбедности овде у Хрватској. Тако се нешто слично догодило у Ријеци и то јесте изоловани инцидент. Хрватска полиција је обавезна и она то свесрдно ради, да штити нашу безбедност и ми смо у једној уобичајеној комуникацији са полицијским органима и кад год треба они предузимају мере из своје надлежности, баш као и ми са своје стране.

● Колико су ови последњи догађаји утицали на односе између ове две државе?

- Не бојим се толико за међудржавне односе између Србије и Хрватске јер то ће морати да иде својим током. Моја бојазан се делимично односи на положај Срба у Хрватској. Уколико би се овакве антисрпске и антићириличне активности наставиле то би могло да угрози не само положај српске мањине овде, него и наше билатералне односе. Остаје нада да до тога неће доћи. У нашим билатералним односима ми већ имамо довољно проблема које требамо да решавамо, а један од тих проблема су међусобне тужбе пред међународним судом у Хагу. Ако сте пратили из средстава јавног информисања, дошло је до некакве пат позиције или до учвршћивања позиција и код једне и код друге стране, да се иде на рочиште пред међународним судом у марту следеће године, па што би Срби рекли „ком опанци, ком обојци“ након тога.

Верујете ли да ће након решавања проблема на том вишем нивоу можда и ови

проблеми на локалним нивоима у обе државе кренути ка неком успешнијем решавању?

- За очекивати је да ће коначно кренути на боље. Али, не може вам то нико гарантовати, јер све је то повезано у нашим односима. Наша заједничка историја пренатрпана је проблемима, ко је с ким ратовао, ко је први почео, ко је победио, то су многе неразашњене ствари. Мало су ту и средства јавних информисања погрешила што дају значај неким ноторним глупостима, али ваљда ви у медијима то боље знate, ваљда вам иде боља слушаност или продаја новина па се објављују и некакве ноторне глупости које, хтели ми или не, код неких људи изазивају ресентименте историјске, емоционалне и томе слично. Кад сам поменуо суд у Хагу само да подсетим да тај процес неће трајати недељу дана. Он ће се можда одужити и неколико година и зато је свака прогноза лишена основа у овом тренутку.

● Колико се према Вашем мишљењу ове најновије ситуације које датирају од пролећа ове године, користе у дневно – политичке сврхе?

- Опет ћу се вратити на медије. Већ дуже време слушам локалне медије и запрепаштен сам чега се све нисам наслушао, колики је то степен мржње, па то је просто невероватно. Па они би, поједини слушаоци, пртерали све редом из ове државе што им се не свиђа. Ако би их неко погледао попреко они би рекли „а тај није за Хрватску“. Само то кад би се обуставило ситуација би овде била много боља. Јер погледајте само како се на локалним телевизијским станицама постављају

питања о овој актуелној ситуацији и све ће бити јасно. Е зато је ту одговорност медија велика. Наша дипломатска одговорност се не завршава на протестима. Она се наставља, ситуација се и даље прати, разговара се о томе како би се превазишли одређени сегменти у нашим билатералним односима који су заиста оптерећени низом отворених питања.

● Колико према Вашем мишљењу међунаодна заједница прати тренутно ову најновију ситуацију у Републици Хрватској са њеним уласком у ЕУ?

- Сигурно да се прати и много значајније него пре почетка преговора за потписивање споразума о сарадњи са ЕУ. Али исто морате знати да проблема, можда и много горих него што су овде у Хрватској, има и у другим државама тзв. међународне заједнице. И они се забављају са питањима својих националних мањина, и не само националних него и других врста мањина. Имате тако проблеме у Француској где је актуелан однос према расним мањинама и не можете од Француске да очекујете да она посвети пуну пажњу дешавањима овде. На сву срећу ово овде није ескалирало, мада наравно ако се попусти може да се претвори у много веће проблеме.

● Према Вашем мишљењу, како је српска заједница у Хрватској одреаговала по овом питању?

- У овој ситуацији, српска заједница се одлично понела. Није било драматизације, није било реваншизма, није било мржње. Можда у по некој глави, али Боже мој, то не може да се спречи и то није јавна ствар. Да је српска национална мањина показала одговорност и државотворност у овој ситуацији то је чињеница. Може неко да српске политичке представнике, било у Сабору или другде, критикује због овога или онога, да каже да су млади, али они су заиста показали висок степен одговорности у овој ситуацији и нису ни са чим допринели да то крене у другу страну.

● Верујете ли у некакво компромисно решење када је ова ситуација у питању?

- Нема ту компромисног решења. Ја бих то назвао прецизно, поштовањем већ усвојених закона базираних на основу мало пре поменутих докумената УН-а и ЕУ или промена хрватског законодавства у погледу националних мањина. Та промена свакако би значила не поштовање својих закона.

● Тим поводом незаобилазно је и питање о референдуму, о покушају укидања ћирилице. Како сматрате да ће овај проблем бити решен?

- Већ сам рекао да се овде ради само о томе да ли ће се поштовати властити прописи и закони, или неће. Из изјаве премијера Милановића ја закључујем да ће се поштовати и останимо стрпљиви да сачекамо како ће се то даље одвијати. Ја сам уверен да ће закон победити.

Генерални конзулат Србије у Вуковару

ЈЕДАН ОД ПРИВЕДЕНИХ ТОКОМ ЕП ЗА КОШАРКАШИЦЕ У ВУКОВАРУ НИЈЕ ДОБИО ПРОДУЖЕЊЕ УГОВОРА НА ВУКОВАРСКОМ ВЕЛЕУЧИЛИШТУ ГДЕ ЈЕ РАДИО КАО СПОЉНИ САРАДНИК

YИзвору број 75. објавили смо текст под називом „Претње смрћу због слике у новинама“ који се бавио случајем **Стефана Бошковића** (25) који је приведен летос на Европском првенству за кошаркашице до 18 година у Вуковару и због тога заради прекршајну пријаву. У међувремену се ситуација мало смирила и престале су претње и позиви на линч, али ипак, у тренутку када ово читате он се налази у Немачкој. Разлог? Добио је тамо посао као физиотерапеут. Повод? Отказивање уговора о делу који је имао са вуковарским велеучилиштем „Лавослав Ружичка“ где је у претходној академској години на предмету Клиничка кинезиологија радио као спољни сарадник. Неколико дана пре одласка у иностранство Стефан нам се јавио са новом причом, јер, како тврди, уговор му није продужен због великих притисака и прашине која се подигла након објављивања фотографије на којој га приводе два полицијаца.

Упркос гаранцијама добио отказ

Стефан каже да га је одмах након привођења звала **Гордана Бујишић** декан велеучилишта којој је све испричао. Рекла му је да се ради о банално ствари која је могла да се деси било коме и да не би требало да буде никаквих проблема. Након објаве фотографије у новинама, поново га је позвала на разговор средином септембра.

- Тада је ишло у том смеру да ће сарадња са мном ипак бити прекинута. Ни тада нисам знао који је разлог, јер сам судски процес тада још није ни почeo. Рекла ми је да се плаши да велеучилиште не заврши на насловници неких новина и да не буде оцрњено. Видео сам по њој да нема никакву емпатију према мени и да једино чува своју позицију. Завршили смо разговор тако што смо се договорили да ћemo сачекати да се слегне прашина и прође одређено време, почиње своју причу Стефан.

Почетком новембра Стефан је поново ишао на разговор на своју иницијативу, иако је у међувремену на распореду видео да ће један од два колегијума на којима је радио као стручни сарадник држати неко други, јер иза назива предмета нема његових иницијала.

- Госпођа Бујишић се на састанку интересовала да ли и даље добијам претње, на шта сам јој одговорио да су претње престале. Након тога ми је рекла да је Управно веће инсистирало да се вратим на посао, иако она није била за то. Добио сам гаранције да бих требао да се вратим на велеучилиште кроз неколико дана па сам отишао кући чекајући њен позив, прича Стефан Бошковић.

Позив са велеучилишта ипак није добио, а

ова прича стигла је и до саборског Одбора за људска и права националних мањина који се заинтересовао за случај. Стефан каже да је десетак дана након последњег састанка испред зграде Велеучилишта случајно налетео на госпођу Бујишић.

- Срео сам је на паркиралишту. Питала ме шта има ново код мене. Одговорио сам да чекам њен позив. Рекла ми је да ми политика сигурно неће помоћи и да ме она неће вратити назад зато што ју је звao **Драган Црногорац**. Онда је окренула леђа, одмахнула руком и ушла у ауто. Морам да кажем да ја нисам ни тражио интервенцију никога из Сabora, али сматрам да су на велеучилишту само тражили изговор да ми не продуже уговор, каже Стефан.

„Није било потребе за новим уговором“

Појашњење смо затражили и од госпође Гордане Бујишић, која је пристала да одговори на питања, али искључиво преко електронске поште, јер како нам је објаснила, нема праксу да се налази са новинарима које не познаје. Питали смо је зашто је Стефану Бошковићу отказан уговор о делу и има ли то везе са појављивањем његове фотографије у новинама или као сарадник није задовољио?

-Уговори са спољним сарадницима склапају се на основу потребе за додатним сарадницима или наставницима за одређену академску годину јер потребе су специфичне и нису увек једнаке у свакој години. Дакле, никада се уговори не продужују по аутоматизму него се склапају нови, ако за тим има потребе - у овом

случају те потребе није било јер смо прерасподелом часова стално запосленим наставницима задовољили размер студен/наставник те, не да нисмо ангажовали господина Бошковића него на колегијуму Клиничка кинезиологија нисмо ангажовали ни једног спољњег сарадника. Што се тиче велеучилишта прича овде завршава, а у шпекулације и претпоставке о утицају догађаја и/или људи ван велеучилишта на ангажман господина Бошковића не бих се упуштала, написала нам је госпођа Бујишић.

На питање зашто на крају није продужен уговор са њим, ако је, према Стефановој причи, у први мах имао подршку Управног већа, а и њену лично, г. Бујишић одговара да Стефан Бошковић никада није био тема седница Управног, а ни Стручног већа велеучилишта.

- Што се тиче мога залагања за ангажман господина Бошковића он је био у домену проучилничке и деканске функције које тренутно вршим, заснован већином на мишљењу носилаца колегијума Клиничка кинезиологија. Једнако тако радим и код ангажовања других спољних сарадника. Лично нисам имала посебних преференција за било чијим ангажманом па тако ни оним господина Бошковића, тврди Гордана Бујишић.

Тешко је на крају закључити да ли је до свега овога дошло „због прашине и позива на линч“ или зато што „због прерасподеле часова није било потребе за продужавањем уговора“, али крајњи резултат је врло јасан. Вуковар је изгубио још једну младу, образовану и перспективну особу, којој је можда учињена и услуга, ако упоредимо инострана примања медицинских радника са примањима код нас. Ако цео случај ставимо у контекст са националним предзнаком, то је управо оно што многи последњих месеци желе и јавно о томе говоре. Да нас буде што мање.

Никола Милојевић

У ПАКРАЦУ ОДРЖАН ИНИЦИЈАТИВНИ САСТАНАК ЗА ОСНИВАЊЕ ОГРАНКА УДРУЖЕЊА „ПРОТИВ ЗАБОРАВА“

Повезати породице убијених и несталих Срба

Pатне деведесете године прошлог века тешко су погодиле и западну Славонију. У периоду од 1991. до 1995. године и акције хрватске војске под именом „Бљесак“, много људи је изгубило своје животе, а дosta њих и данас се воде као нестали.

Срба данас на овом подручју има далеко мање него пре тих кобних деведесетих година. Највећи број пртеран је након поменуте акције „Бљесак“, а добар део њих никада се није вратио на своја вековна огњишта.

Као и у већини других делова Хрватске српске жртве рата и овде нико готово да и не помиње. Имена убијених и несталих српских цивила готово су непозната, а суђења пред хрватским судовима за њихова убиства или нема или се пресуде доносе не као ратни злочин, него као тешка убиства или слично окарактерисана, а која временом застаревају, како се могло чути на овом скупу.

Иницијативни састанак у Пакрацу за оснивање огранка удружења „Против заборава“, одржан почетком децембра, окупio је десетак људи које је повезала готово иста судбина, нестанак или убиства чланова њихових најужих породица.

- Циљ овог састанка је да оснажимо, обогатимо и проширимо рад нашег удружења. Ми имамо неколико својих огранака, у Вуковару је наш огранак и најорганизованији, али и у Воћину. Желимо да то исто направимо и овде у Пакрацу, а ускоро, овог месеца, имаћемо састанак и у Книну како бисмо и тамо окупили наше људе са истим овим проблемима, нагласила је председница Удружења „Против заборава“ **Марица Шеатовић**, којој је супруг 1991. године убијен у Новској.

За рад овог удружења из дана у дан све је више заинтересованих људи, иако то, по речима председнице, није можда онако како би требало да буде. Као основни проблем у раду удружења истиче се не могућност породица убијених да положу венце и одрже парастос на одређеним местима. Данас, за тако нешто постоје само два споменика у Вариводама и Гошићу, док се у осталим местима то обавља или на гробљима или на Дунаву као што је случај у Вуковару.

Пакрачка пољана као синоним страдања Срба.

Иницијативном састанку присуствовао је и **Милутин Цицвара** из Пакраца који је 1991. године заједно са својом тада мало-

летном ћерком био затворен у Пакрачкој пољани. Одавде је успео извући живу главу за разлику од многих других Срба који су овде били заробљени, а међу убијенима било је и неколико чланова његове уже породице.

- У Пакрачкој пољани убијен је мој зет, сестрин муж, затим ујак мого оца, брат од рођене тетке, тетка, стрина као и много других пријатеља и шире родбине. Ја и

моја ћерка ретки смо који су у то време из Пакрачке пољане успели извући живу главу. Поред нас двоје, колико ја знам, то је пошло за руком још неколицини људи, истакао је Цицвара.

За овај злочин осуђено је неколико људи, док правооптуженом **Томиславу Мерчепу** поступак још траје. Управо је Милутин Цицвара био један од сведока против Мерчепа на овом суђењу.

По његовим речима иницијативни састанак за оснивање огранка удружења је добар повод да се оно овде и заживи. Проблем би представљала чињеница што су већина људи у Пакрацу и околини у позним годинама, а многи су одселили одавде и расути су по целом свету тако да се за судбину њихових настрадалих готово никад неће ни чути.

Овом састанку су, између осталих, присуствовали и секретар удружења **Бранко Јуришић** као и повереник за Вуковар **Слободан Јаковљевић**, син Јована Јаковљевића првог убијеног Србина у Вуковару још у јуну месецу 1991. године. Они су takoђе присутнима изнели циљ овог скupa, али и комплетан рад Удружења које је основано крајем 2010. године.

Срђан Секулић

ДЕЧИЈИ ВРТИЋ У ЈАГОДЊАКУ ПОЧЕО СА РАДОМ

Мали принчеви и принцезе у друштву са директорком вртића и начелником општине

Брига за децу на првом месту

Готово шест месеци након што су министар привреде РХ и потпредседник ХНС-а, Иван Врдољак и председник СНВ-а и саборски заступник СДСС-а, Милорад Пуповић и службено отворили прву установу за предшколски одбој и образовање, Дечији вртић у Јагодњаку примио је своје прве „становнике“ који ће у тој установи кроз игру и забаву направити прве кораке у самостални свет. Вртић у Јагодњаку је десети по реду који делује у саставу дечијег вртића „Мали принц“.

У договору са општинским чланицима вртић је почeo са радом 2. децембра, и у овом тренутку у њему борави петнаестак малишана, а у плану је да у вртићу бораве две мешовите старосне групе са укупно педесет полазника. Овде треба поменути да је до изградње вртића општина финансирала припремну, предшколску наставу за шестогодишњаке.

Вртић величине 250 квадратних метара, чија је изградња коштала милион куна, финансирали су Министарство регионалног развоја и привреде и Општина Јагодњак, а извођач свих радова, сем оних који се тичу електрификације објекта, била је локална комунална фирма. Оно што је занимљиво је да се вртић налази у старом здању зграде из далеке 1897. године, у власништву Српске православне цркве, а коју је општина добила у закуп на тридесет година. Некада давно у тој згради била је смештена српска народна школа о чему сведочи натпис на улазним вратима са српским оцилима.

У поводу службеног почетка рада вртића

уприличен је мали забавни програм у којем су учествовали малишани, а присутним родитељима, већницима општине, и гостима обратили су се Маријана Карпати, директорка вр-

тића и Анђелко Балабан, начелник општине.

- Велико ми је задовољство радити у овој општини јер сам већ на почетку наше сарадње приметила да у њој постоји изражен сензибилитет за предшколски одбој. Посебно желим да нагласим да ћемо, уважавајући све педагошке стандарде и поштивајући закон о предшколском одбоју, нарочито поштовати жеље, вољу, и потребе деце, и то ће нам бити на првом месту, рекла је Карпати.

Не скривајући задовољство због почетка рада вртића начелник Балабан рекао је како је пресрећан што је након три године и пуно труда пројекат адаптације зграде у дечији вртић приведен крају.

- Колико год је важан за децу и почетак њиховог образовања вртић је важан и за нас одрасле јер отвара једну нову могућност, а то је да родитељи деце добију више времена за проналажење после што је до сада било проблематично, закључио је Балабан.

Поштивајући начело вртића „срећно дете - задовољни родитељи“ директорка Карпати истог дана сазвала је родитељски састанак на ком су још једном елаборирана „правила игре“. Вртић ће родитеље коштати 450 куна, а олакшавајућа околност је да ће сви до сада пријављени, али и они који то нису, а планирају, у прва три месеца имати попуст од 50%. Занинтересовани родитељи децу за боравак у установи могу да пријаве на бројеве телефона 745-066 или 098/253-671, а све остale информације могу добити на бројеве телефона 351-379 или 098/253-671.

Зоран Поповић

У Каранцу освештан крст

Српска православна црквена општина Каракац, која се налази у барањској Општини Кнежеви Виногради, обележила је протеклог месеца храмовну славу Светог Стефана Штиљановића. По овом светцу назван је и каракачки храм. Српска православна црквена општина каракачка данас броји око деведесет православних домаћинстава и према речима Родољуба Ковачевића, председника каракачког црквеног одбора, рад око цркве заживео је тек 2000. године с обзиром да је за време ратних догађања црква била запуштена и пуне влаге.

Сама градња храма започета је 1988. године, када су темељи освештени од стране Епископа шумадијског Господина Саве. Храм је споља делимично завршен 1991. године, а генерално је завршен и освештен од стране Епископа осјечко-польског и барањског Господина Лукијана 2002. године. За данашњи изглед храма у који је укупно уложено око 200.000 куна највише су заслужни Осјечко-барањска жупанија, Општина Кнежеви Виногради, црквени одбор, општински СДСС, бројни ктитори и православни верници. Осим

константне бриге за храм црквени одбор у договору са свештеником води бригу и о другим местима па је тако у време обележавања храмовне славе освештан крст који је постављен у дворишту цркве и који је посвећен Светом Стефану Штиљановићу, а на купљеном земљишту на видиковцу направљено је и светилиште на којем је такође постављен крст у славу Свете Ане. Крст на видиковцу биће освештан када светилиште добије и друге садржаје, а завршетак тих радова очекује се на пролеће следеће године.

3.П.

У КНЕЖЕВИМ ВИНОГРАДИМА ЗАВРШЕНА ТРОДНЕВНА СВЕЧАНОСТ У ЧАСТ ВАВЕДЕЊА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ

Један од заповедних празника којим се велича улога Богомајке у хришћанској вери, Ваведење Пресвете Богородице, прослављен је 4. децембра у Кнежевим Виноградима. Празник Ваведење симболизује довођење трогодишње Марије у Јерусалимски храм, а као крсна слава по бројности свечара налази се на дванаестом месту и славе је многи Срби и њихове породице.

Већ седму годину за редом, на овај важан датум српске заједнице, Веће Српске националне мањине Кнежеви Виногради, чија је Ваведење слава, и све организације српске мањинске самоуправе општине, организовало је велику тродневну свечаност.

Славље је започело у среду 4. Децембра светом литургијом у Храму Ваведења Пресвете Богородице која је саграђена је 1755. године. Славље је настављено у петак у ресторану „Панон“, који се налази у склопу СРЦ Базени-Кнежеви Виногради где је одржана велика забава. На завршној вечери, у недељу 8. децембра у спортској дворани ОШ у Кнежевим Виноградима одржан је културно-уметнички програм, где су многи посетиоци могли да уживају у фолклорним играма. Наступили су СКУД „Јован Лазић“ из Белог Манастира, КУД „Љубомир Ратић Бубо“ из Вере и КУД „Живојин Жико Мандић“ из Кнежевих Винограда.

Разноврсне игре младих фолклораша, али и ветерана који су се представили народним обичајима везаним за српску културу, показале су да традиција чувања, преношења и развоја обичаја српске мањине и те како

Духом и телом прославили славу

постоји на овим подручјима.

Након завршеног програма, за све учеснике и госте недељне свечаности, приређена је закуска и пиће.

Према предању, Богородица је једина жена која је ступила на тло Свете Горе на свом мисионарском путовању по повратку из Свете

Земље.

У народу се Ваведење назива и Света Пречиста коју су некада нарочито поштовале жене. Тај празник славили су и сточари који тога дана у руке нису узимали маказе, српове или косе.

С.Немет

У СУСРЕТ БОЖИЋУ У КАРАНЦУ

Божићни обичаји, модна ревија, музика, и Чваракфест

У склопу зимског вишара у суботу 7. децембра Месни одбор етно-села Каранац и Туристичка заједница Барање организовали су низ занимљивих садржаја који су привукли велики број посетилаца. Манифестација „Вашарфешта“ започела је у Друштвеном дому у којем су посетиоци могли оживети сећања на занимљивој изложби у којој су мештани Каранца приказали како су некада давно прослављали Божић.

У собама опремљеним аутентичним на-мештајем из тих давних времена припадници српске, немачке, и хрватске заједнице, који већ вековима живе у овом живописном барањском селу, представили су и разна традиционална јела и домаће колаче. Друштвени дом био је „поприште“ симпатичног избора за најлепше обученог кућног љубимца а поред паса, мачака, и петлова прва награда припадаје козачком двојцу „Маза“ и „Дечко“. У склопу такмичења за мали дечији музички фестивал

по оцени жирија састављеног од новинара из барањских медија прву награду освојила је **Миа Латиновић**, док је **Клементина Јовановић** освојила награду публике.

Како то и приличи предбожићном времену у топлој празничној атмосferи гости су уз оргуљаша **Ивана Микеца** из Батине и збор Жупе из Кнежевих Винограда у Божићном концерту уживали уз традиционалне божићне песме. Врхунац предбожићних свечаности одржан је дан касније када је на месној пољани у Каранацу опет све било у знаку чварака. На пето по реду такмичење одзвало се десетак мајстора, а комисија на челу са **Илонком Хорват-Мамиком** донела је одлуку и за најбољег мајстора прогласила **Бранка Кудлачека** који је незаобилазни део Породичног-пољопривредног газдинства Краљик из Белишћа. Иако су многи очекивали да ће тога дана по повољнијој цене моћи да купе народну делицију то се није дододило, али и

поред тога за цену се није питало, па је све што је произведено и продано.

Након Каранца Адвент у Барањи враћа се 15. децембра у Бели Манастир. Тога дана на централном тргу јединог барањског града у послеподневним сатима посетиоце очекује божићни сајам, романтична вожња фијакером и концерт, а све то, подразумева се, пратиће и богата зимска гастрономска понуда.

3.П.

СТАНОВНИЦИМА СЕЛА ПОЛАЧА КОД КНИНА ДОЗЛОГРДИО НЕМАР ГРАДСКИХ ВЛАСТИ

Ситуација у селима Далмације прати се и постаје занимљива углавном у време одржавања изборних кампања или непосредно пред долазак сваких избора. У току тих неколико дана, обилазе се и она најудаљенија места, заборављени заосеоци, прелазе непроходни путеви, све у сврху што бољег маркетинга. Разумевање, чуђење и сила обећања саставни су део тих путешествија. Када се еуфорија стиша, резултати саберу и поени прикупе, све што је било пре тога нагло пада у заборав.

Сељаци, сумирајући утиске након многобројних посета враћају се својој свакодневици, путници намерници крећу у освајање нових територија. Магла, као метеоролошка појава, није тако типична за ове крајеве, али у магли иза-

Село Полача - далеко од очију далеко од срца

званој људским фактором народ је изгледа навикао да живи.

За старију генерацију, може се рећи, све су то ствари које обичан човек мора да прихвати. Са тим се може и мора живети.

Од побачаја до погаче
Улаз у село

Лакше је обути чизме и газити по води, него се узалуд молити неком за парче асфалта, лакше је и смеће бацити иза куће па га спалити првог сунчаног дана, него питати тамо неког, зашто у селу нема контејнера и зашто је батеријска лампа приступачнија у кинеској радњи него службеник електре у својој канцеларији.

Није се лако ухватити у коштац са свим тим „перипетијама“ како их иначе зову, па се повлаче у сигурност трошних домова, не жељећи да изазову револт својим „превеликим захтевима“. За синове и унуке, знају они, у таквим условима нема будућности. Треба човек, ваљда, бити довољно луд па светла велеграда заменити природним богатством свога краја. О осећају припадности и везаности за родни праг, сувишно је и говорити. Но, у свим тим неписаним правилима, ретко се деси да неко довољно свестан или савестан, нађе храбrosti и пусти свој „глас јека“.

У селу Полача, које се налази на десетом километру државне честе

Кин-Сплит, а припада кининској општини, већ деценијама се није урадило готово ништа. Око две стотине становника села, неколико ђака основношколског узраста и пар високообразованих младих људи, нису довољно велики мотив за било какав помак ка напретку. Елем, ако се водити по оној старој народној „да домаћин увек најбоље зна какво је стање у његовој кући“ тако је, по некој не претешкој логици ствари, јасно закључити да слику села најбоље може дочарати онај ко у њему живи. У наставку текста преносимо вам отворено писмо тридесетогодишњака из Полаче (име познато редакцији), а његов садржај гласи овако:

СЕЛО Полача (између општина Бискупија и Кијево) његови становници данас, 2013 године, изгледа потпуно заборављено, запуштено и оронуло. Кome се на томе можемо захвалити? Осврнимо се само на то шта је све за Полачу (не) урађено у проtekлих дводесетак година.

Становници Полаче примећују како се последњих година град Кин ипак малопомало уређује, обнављају се фасаде, поједини путеви, дечија игралишта.

То је добро, подржавамо све што води бољем и удобнијем животу свих грађана,

Овако у Полачи изгледа јавна расвета

па макар то била и нова шарена фасада. Међутим, нигде ни једног новог погона производње (сем Твика), нема нових радних места, нема просперитета. Лагано се шминка већ постојеће. Да ли се могло урадити нешто макар најосновније и најминималније за становнике Полаче и других околних места, а да то буде достојно живота у 21. веку? Питам се, коме заправо припадају људи који живе у Полачи? Да ли становници Полаче имају потребу за јавном расве-том, контејнерима за одлагање смећа, асфалтираним улицама, водоводом? Можда ти људи могу и морају бити без свега јер је неко тако одлучио и пресудио.

Можда книнска власт у становништву Полаче види само чобане који читав дан ходају за овцама, чобане који су задовољни уколико имају шта појести и сретни због каквог-таквог крова над главом. Све се годинама понавља и тако у недоглед, људи ћуте, политичарима добро јер нико не реагује, време пролази и ником ништа.

А шта је са нама млађим, образованим људима са дипломом у рукама и знањем страних језика, нама који смо ипак пуно тога прошли у животу, а данас седимо без посла, у мраку политичке неодговорности книнских градских власти? Треба ли остати седети скрштених руку, бити задовољан ситуацијом каква јесте, не урадивши ништа чиме би то покушали променити, па макар то било и шаљући оваквог револта у медије?

Можда ће неко ставити прст на чело па

размислити о томе. Ови људи су већ одавно навикли на продавање ма- гле пред сваке изборе, а још гушћу маглу добију на крају истих, дакле ништа. Ево, ја то више не могу и нећу јер то вређа мој здрав разум. Дакле, у Полачи, у последњих двадесетак година није напра- вљено апсолутно ништа, изузев оскудне, трепераве и јадне јавне расвете, која, успут речено, престаје радити са сваком првом појавом ветра, кише и грмљавине.

Неколико јавних расветних тела постављено је на бандерама старијим од педесет година. У Полачи се није повукао нити један једини метар асфалта. Оном постојећем из 70-их година, увекли је истекао рок трајања. Због изостављања по- ставке контејнера, смећа

и отпада има готово на сваком кораку, укључујући и тону смећа на аутобуском стајалишту у центру села. Изврсна слика и за туристе који пролазе магистралним путем Книн-Сплит. Водовода нема, канализације нема, фиксног телефона нема.! У рату порушеном „Дому културе“ као и у две основне школе, поред смећа расте коров и дрвеће, легу се змије и штакори. Сеоско гробље, иако спада под обавезу одржавања Комуналног предузећа главног града, коси се једном годишње, и то искључиво након позива и молби. Дословце, село из хорор филмова, без икаквих наговештaja да би се

нешто могло променити. Довољно је само погледати фотографије свега поменутог, па да се сви заједно упитамо: „Јесу ли они који су добили мандат у граду Книну имало одговорни, има ли книнска власт имало морала?“ Зар нам не преостаје ништа друго него да их потпуно аргументовано тужимо и прозивамо на свакој могућој адреси, и у свакој новинској кући широм Европе? Како ће млади људи стварати породице кад у Книну поред никаквих шанси за посао немају нити најосновнијих инфраструктурних услова за живот? Нико од нас не жели да нас деца питају зашто пијемо кишницу из старих сеоских бунара, зашто смеће бацамо иза кућа, у природу уместо у контејнере, зашто ходамо по блату газећи траговима некадашњег асфалта, зашто је ноћу mrkli mrak dok u drugim mestima gorii светло. Све чешће се намеће диплема да ли одлучивати срцем и остати тамо где смо рођени или почети размишљати рационално, узети живот у своје руке и побећи далеко одавде, што можда и јесте у нечijem интересу? У оба случаја људи пате, ако остану срце им је пуно, али друго немају ништа, ако оду имају све ово, али душа празна. А, за-право, нама тако мало треба за срећу и нормалан живот.

КАКО је ово била једна од ретких реакција, јавно изнетих, са одлучношћу аутора да своје нездадовољство подели и аргументује, писмо смо пренели у целости. Можда Полача није јединстван случај, јер сличних ситуација има и у другим селима, али сама припадност једној од највећих општина Шибенско-книнске жупаније, и потпуна занемареност од стране града Книна, основано поткрепљују овакав текст. Колико ће овакав вид исказивања револта и нездадовољства имати ефекта када се ради о Полачи не знамо, можемо само да се надамо да хоће.

Васка Радуловић

Контејнер за смеће за Полачане је тек недосађани сан

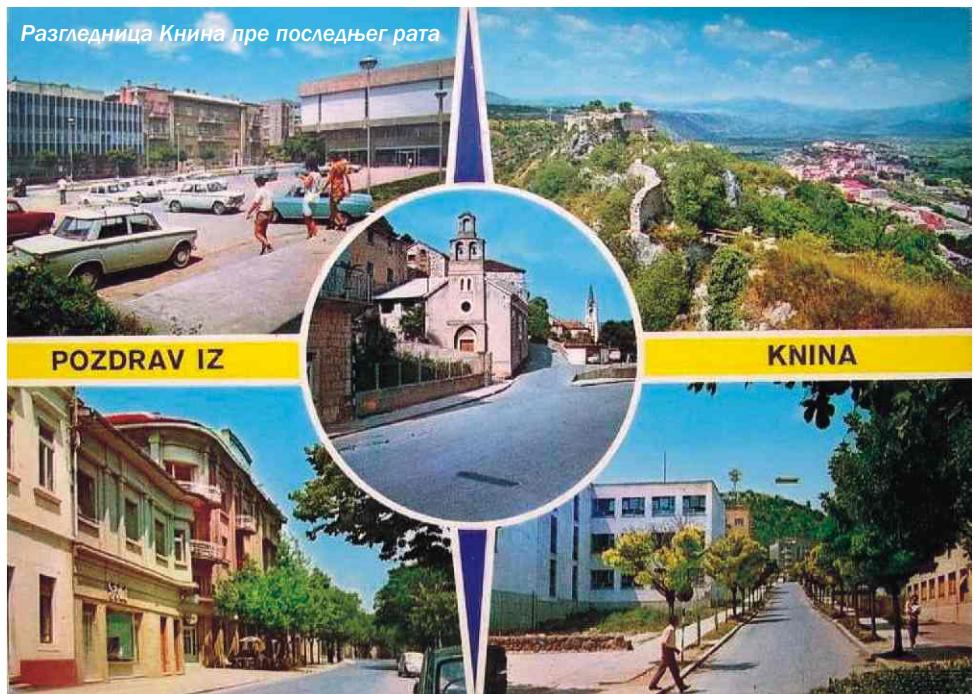
Између реалности и пустих жеља

Последњих неколико дана, док пратична еуфорија захвата само мали део становништва града Книна, најмногу блешавило шарених лампица штреца у мутном погледу пролазника, време је за подвлачење црте, благи осврт у назад.

Поред толико актуелних тема, са којима су приморани свакодневно да се сусрећу, коме још треба главу да замара дешавањима са почетка године, слажу се људи. Свињокола је у највећем јеку, и нема се баш пуно времена за размишљање о „споредним“ стварима. Хумано убијање свиња главни је задатак и још увек нерешена енigma сељака.

Шта то значи и какав ли је то нови закон што им га Европа „потура“ под нос, све и да их зanима није сада моменат за тражење одговора. Тек што је прошла фрка око референдумирања, тј. коначне пресуде како у Устав РХ мора бити уклопљена одредба да је брак „животна заједница мушкарца и жење“, следе нам нови изазови, у ишчекивању смо нових искушења. Нећемо се бавити статистиком, доволјно је само рећи како је Книн, по ко зна који пут, одлучно показао да је међу најубедљивијима када се гласа „за“. Ништа не сме изненадити, људи су спремни, за све.

Колико су Книњани окренути ка изградњи „добросусједских“ односа и мирног „суживота“, што подразумева гласање за дискриминацију мањинских права, саку-

пљање гласова за референдум о ћирилици, забрана истоимене представе у школама, као и форсирање екскурзија ка Вуковару и Овчари, ваљда најбоље иду у прилог томе. „Треба децу водити на место злочина, да не забораве историју. Ја сам бранитељ и „за дом спремна“, рече пре неколико дана учитељица Основне школе др. Фрањо Туђман у Книну и то у сред родитељског састанка, употпунивши тај чин храбрим подизањем руку у вис.

Книн данас

Иако затечени призором који се одиграо пред њиховим очима, нико од родитеља не хтеде јавно причати о томе. Ако већ живимо у граду изграђених међуљудских односа, са прошлостју остављеном по страни, зар нам треба нови референдум о правима на демократију? Больје онда прећутати, слегнути раемима, и потражити неку другу преокупацију, ово ће се ионако решити „само од себе“. Треба време искористити у друге сврхе, што пре јавити родбини и комшијама да је изгласан нови Закон о пребивалишту, те да им је остало свега неколико дана да се спреме на пут ка Хрватској.

Ако то не ураде, тј. ако до претпоследњег дана текућег месеца не пријаве привремени одлазак или одјаве пребивалиште у РХ, биће избрисани са списка држављана. Ето званичне потврде да ће пуста села сада и дефинитивно остати празна. За оне који остају, постоје и загарантована места окупљања и заједничког дружења. Домови здравља препуни, ходници на бироу за запошљавање стандардно најпосећенији. Толико тога се убрзано накупи у последње време, да нам за утисак о протеклој години више ништа и није потребно.

Мали град стиже у Европу на велика врата. Сви смо спремни за долазеће дане и датуме. Нови хоризонти се вртоглаво шире и увлаче у бездан својштвег незадовољства.

В.Р.

У БОРОВУ САНИРАЛИ ДИВЉУ ДЕПОНИЈУ СМЕЋА

Одвезено 600 тона отпада

Током претходних десетак година у Борову је на излазу из Жељезничке улице уз пругу створена дивља депонија на којој су грађани одлагали разноразни отпад. Нелегално одлагалиште на овој локацији годинама је попримало све лошији и ружнији изглед и у дужину се протегло скоро 700 метара. Уз помоћ Фонда за заштиту околине и енергетску ефикасност и средствима општине Борово пре неколико недеља је завршено санирање терена на којем се налазила ова дивља депонија.

- У санирање депоније је уложено око 200 хиљада куна, а одвезено је око 600 тона отпада. Ове количине нам говоре о томе у којој мери је ово сметлиште било велики проблем претходних година. Иницијативу смо покренули још пре четири године када смо тражили средства од Фонда, и ево успели смо све да завршимо пре отприлике двадесетак дана, каже општински начелник **Зоран Баћановић**.

Земљиште на којем се налазило нелегално сметлиште делом је власништво Хрватских железница, а делом саме општине Борово. Извођач радова је била осјечка фирма „Вука“ д.о.о која је извршила комплетну санацију ове дивље депоније. Радови су трајали десет дана. Уз смеће које се ту налазило, био је и један део сеоског пута застасао у шиље и грање који је takođe раскрчен. Не mestu некадашњег

одлагалишта остао је још један део грађевинског отпада, који овим пројектом није био предвиђен за збрињавање тако да та обавеза остаје на општини.

- Ми ћемо однети и тај грађевински отпад на начин да санирамо овај сеоски пут који се овде налази. Након тога на терен ћемо довести геодету да одредимо трасу пута и направићемо једну отресницу да се блато не би односило у Борово. Од остатка смећа направићемо један тампон и када пут буде трасиран ископаћемо рупу и у њу ставити тај тампон, а рупу ћемо покрити слојем неког грађевинског материјала, говори Баћановић.

Након завршетка радова извршен је и преглед терена, а током прошле недеље поднесен је и извештај Фонду за заштиту околине и енергетску ефикасност. Реакције грађана су веома позитивне, а првенствено је ту реч о пољопривредницима и мештанима који живе у непосредној близини пруге. Из општине апелују на грађане да се овакве ствари више не дешавају и обећавају да ће учинити све што је у њиховој моћи да ову

површину уз пругу одрже чистом и да она више не служи за збрињавање отпада.

Према речима начелника на територији општине Борово више нема дивљих депонија ни сличних комуналних проблема. Један од проблема који ипак још увек постоји је изношење блата из атара на саобраћајне путеве. На неколико улаза у њиве постоје отреснице које нису адекватне, јер су дужине од максимално педесет метара. Грађани се често жале да земљорадници приликом изласка из атара наносе блато на путеве и то је нешто на чему ће у општини радити у наредном периоду.

Никола Милојевић

Санирана депонија данас

ЗБОГ ДУГОВА ТЕХНОСТАНА ГРАЂАНИ БИ ОВЕ ЗИМЕ МОГЛИ ДА ОСТАНУ БЕЗ ГРЕЈАЊА

Рачуни врући, радијатори хладни

На последњој седници градског већа Вуковара изнесен је податак да градска фирма Техностан дугује Првом плинарском друштву 6.614.000 куне и ако се ови дугови ускоро не подмире постоји реална могућност да дистрибутер престане са испоруком гаса што би значило и да ће грађани у сред зиме остати без грејања. Дуг је износио овога првог децембра, а на њега ће Техностан морати да плати и припадајуће затезне камате.

- С обзиром на тренутну ситуацију врло је реална могућност да испорука гаса буде заустављена па ће и радијатори у становима остати хладни. Чињеница је да Техностан дугује око шест милиона куне, али и да наша потраживања од других прелазе десет милиона. Имамо и правомоћне пресуде, али једноставно наплата иде јако лоше. Или нема добре воље да се дуговања према нама подмире или нема могућности, рекао је директор Техностана **Иван Камерла** у изјави за Вечерњи лист.

На седници градскога већа одлучено је да се Влади упути писмо којим се тражи да она подмири дуговања Техностану од 3,3 милиона куне на име плаћања причуве за станове у државном власништву са којим би затим био подмирен и део дуга према ППД-у. Од дистрибутера је затражено да на

куна када Техностан већ неколико пута подиже кредите да измири дуг од управо шест милиона куне?

- Чињеница је да државни инспекторат не предузима никакве радње, а поставља се питање како је могуће да ревизија утврди да нема проблема, а направљен је дуг од шест милиона куне? Одакле тај губитак ако се зна да су уназад три године подизани кредити у вредности управо по шест милиона куне да би се покрио дуг баш према ППД-у? Питање је и шта се дешава са новчаним средствима за тзв. снагу коју грађани плаћају и у летњем периоду, а која износи отприлике 200 куне по стану пута 3.600 станови на сад израчунајте колика су то средства. Где су приказана та средства, где се троше ти новци, и јесу ли приказани на рачуну Техностана, пита се Драгун.

Он тврди да има информације и

одређено време одгоди наплату потраживања, а са проблемом су упознати и у Државној канцеларији за обнову и стамбено збрињавање.

Председник Удружења потрошача града Вуковара **Мирко Драгун** већ је неколико година жестоки критичар пословне политике Техностана, за коју говори да штети граду и грађанима. Из градског поглаварства су га убеђивали да је ревизија утврдила да до сада није било никаквих проблема. Пита се како је могуће да дуг сваке године износи шест милиона

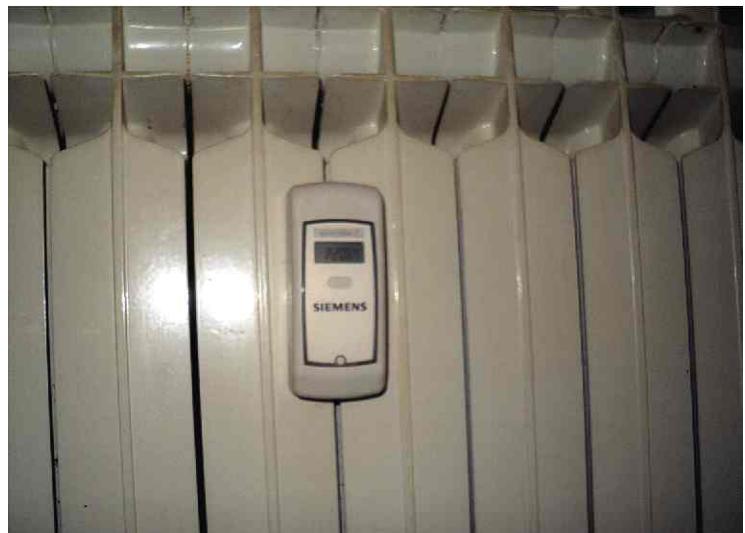
да би Техностан могао да скида новце се средстава причуве како би покрио свој дуг према

ППД-у, а у том случају најављује казнену пријаву и против фирмe и против града као оснивача. Што се тиче дуговања које имају грађани према Техностану, Драгун сматра да је и то крвица Техностана, јер нису потписивали уговоре са појединим потрошачима па они законски нису ни били дужни да плаћају.

- Својевремено је један градски већник на седници тражио да се објави списак дужника, али то никад није објављено. По мени је упитно то што Техностан није склапао уговоре са стамбеним јединицама и тамо где нема уговора морао је заврнути вентиле за грејање. То се ради тек сад, а требало је још пре три године. То није никакав губитак, то је неодговорност и неизобилност. Видео сам низ судских преисуда у којима судије децидирао кажу да дистрибутер нема никаквих законских основа да потражује дуговања ако није склопио уговор о испоруци топлотне енергије, тврди Драгун.

Уколико се ситуација ускоро не реши без грејања би могли да остану становници 3.660 домаћинстава који се топлотом снабдевају из градске фирмe Техностан, за чије услуге производње и дистрибуције топлотне енергије и загревања воде у зимским месецима понеки добију рачуне и по неколико хиљада куне. Код неких су радијатори већ и сада хладни, јер су због енормних рачуна многи прешли на грејање са другим енергентима као што су струја, дрва или угља.

Никола Милојевић

НА КОНФЕРЕНЦИЈИ ЗА НОВИНАРЕ, 2. ДЕЦЕМБРА, ПРЕДСТАВЉЕНА ИДЕЈА О ИЗГРАДЊИ МОНУМЕНТАЛНОГ АРХЕТИПА У ВУКОВАРУ.

Желе нови симбол Вуковара

Цивилни центар града Вуковара и уметник **Александар Ђеловук** покренули су иницијативу за изградњу архетипа који би представљао нови симбол Вуковара. Тим поводом одржали су конференцију за новинаре на којој је представљена идеја и пројекат изградње „Цвета мира“. Реч је о торњу висине 170 метара који би представљао модеран, архитектонски симбол мира и будућности. Једна од могућих локација је парк Адица у коме би торањ доминирао крајоликом, а сем културно-споменичке имао би и пословну намену.

- Цвет мира је идеја која је окренута будућности, стварању заједничког архетипа и симбола, где ће грађани Вуковара постати поново јединствени, погледом усмерени ка будућности. Ово је идеја која може бити симбол и у целом региону и Европској унији, јер Вуковар има тенденцију да једног дана постане светски град мира – рекао је председник Цивилног центра, **Домагој Маренић**.

Маренић истиче да у Вуковару постоји симбол који је окренут трагедији града који подсећа на страдања и време домовинског рата што је добро, али и будућност је нешто ка чему треба стремити. Цвет мира био би другачији симбол, окренут управо према будућности, заједничком животу и миру. Идејно решење осмислио је вуковарски уметник Александар Ђеловук.

- Цвет мира би требао да изгледа као четири руке, односно два човека који држе лотосов цвет на врховима прстију. Тада је вуковарски

два нивоа, на првом би био пословни простор и ресторан, а на горњем нивоу, у лотосовом цвету, био би видиковац са којег би се могао видети цео овај крај. Циљ пројекта је будућност, да посадимо још један цвет, да он зрачи хармонијом и хуманизмом - објашњава Ђеловук.

Пројекат је у самом зачетку, следи израда пројектне документације и финансијског плана. Планирани период за завршетак изградње новог вуковарског симбола је 4 године. Ову иницијативу према речима Ђеловука подржао је и председник Републике Хрватске Иво Јосиповић, а остварена је веома успешна сарадња са архитектонским тимом „Дел-ин“ из Београда, који су присуствовали конференцији за новинаре.

- Подржали смо пројекат односно идеју Ђеловука, одрадили смо почетне кораке и дали предлог. Предстоји израда идејног решења и идејног пројекта те студије изводљивости. То треба да буде један модерни израз, споменик-торањ, израђен од савремених грађевинских материјала.

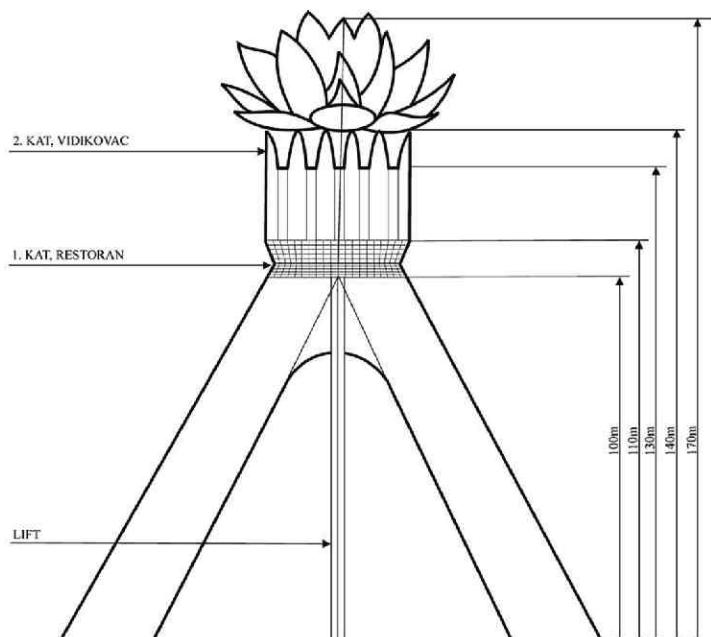
Треба да доминира крајоликом, на сасвим модерен начин окренут ка будућности. Практични садржаји су уређење целог крајолика са видиковцем и рестораном, односно да то буде и један комплетан туристички доживљај – појаснио је проф. Грађевинског факултета у Београду, **Братислав Стипанић**.

Тренутно није познато колико би коштала изградња овог торња као ни сигурна локација. Иако је предлог пројекта предат Фонду за развој и обнову града Вуковара званична потврда о његовом прихватују не постоји. Најављена је и видео презентација ове идеје у Загребу, Београду и Бриселу. Како би набавили потребна финансијска средства пројектни тим планира да се обрати Влади РХ, од које очекује подршку у изради пројектне документације. Сва осталла средства потребна за изградњу архетипа потраживаће се од међународне заједнице, УН-а, Србије и осталих потенцијалних донација.

- Знам да је основно питање грађана Хрватске колико ће то да их кошта. Неће коштати ништа, овај торањ добићете бесплатно од нас, ми ћemo пронаћи средства са друге стране. Сама изградња Хрватску неће коштати ништа – истиче Ђеловук.

Александар Ђеловук директор је фондације „Цвет мира“ у оквиру које је и покренута иницијатива за изградњу овог модерног антиратног и цивилизацијског обележја у Вуковару. Идејни творци сматрају да сем што би представљала ново доба мира, толеранције и хуманости ова би грађевина имала и велики туристички значај за цели регион и била би препознатљива и у Европи.

Јадранка Јаћимовић-Иван

ЈЕДАН ОД НАЈВЕЋИХ ФЕНОМЕНА У ИСТОРИЈИ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ СТРИПА БИО ЈЕ СТРИП О ПАРТИЗАНСКИМ КУРИРИМА МИРКУ И СЛАВКУ. ЊЕГОВИХ 450 ЕПИЗОДА ПРОДАНО ЈЕ У МИЛИОНИМА ПРИМЕРАКА

Био сам мали, нисам још кренуо ни у школу, када сам први пут у руке добио стрип о малим партизанима Мирку и Славку. Не знам да ли ме више обрадовала чињеница да је реч о партизанским куририма или то да се један од њих звао управо као и ја, Славко. Мирко је наравно, био главни лик и сећам се да сам се увек љутио због тога што је Славко, с чијим ликом сам се одмах идентификовао, имао подређену улогу. Улогу некога ко је Мирку чувао леђа, коме је Мирко наређивао и који је носио обичну танџару док је Мирко био наоружан ни мање ни више него немачким машингевером, а на глави је имао титовку за разлику од Славка на чију главу је био насађен некакав глупи качет.

Мој отац није волео да троши паре на стрипове. Читање било чега па и стрипова сматрао је губљењем времена па смо брат

пише: Славко Бубало

Мирко и Славко - поп иконе наше младости

- Творац стрипа о партизанима бивши припадник четничког покрета
- Мирко и Славко излазили у огромним тиражима од по 200.000 примерака
- По стрипу снимљен и истоимени играни филм у којем је једну од главних улога играо и популарни Бата Живојиновић

и ја до њих долазили на разне начине. Штедели смо новац који смо добијали од рођака или за рођендане које никада нисмо ставили и чекали прилику да одемо до прве

траffике и накупујемо гомилу стрипова разних садржаја. Највише смо читали Принца Валијанта, Тарзана, Загора и Флеша Гордона. Међутим, мој први контакт са стрипом био је управо преко Мирка и Славка.

Како су моји родитељи радили у фабрици, а у време мог детињства вртићи су били привилегија деце из града, чувале су ме комшинице. Највише сам волео да будем код комшинице Гордане прво због тога што је била најмлађа, а онда и због тога што је у ормару имала гомилу стрипова о Мирку и Славку. Пошто још нисам знао да читам Гордана је знала да остави свој посао по кући и седне крај мене како би ми прочитала нову епизоду. Из авантуре у авантuru Мирко и Славко постajали су део, не само мог, него и детињства многих малишана Југославије тог времена.

Цртање стрипа иницирала војска

Мирко и Славко био је дакле, стрип о два дечака, партизанских курира и неустрашивих бораца за слободу наше тадашње отаџбине Југославије. Излазио је у едицији

званој „Никад робом“ издавачке куће „Дечије новине“ из Горњег Милановца. Настао је на врло необичан начин јер је врх Југословенске народне армије оптужио до тадашње стрип ауторе за мањак патриотизма па је преко својих званичних гласила упутио јавни позив за израду стрипа који ће својим садржајем промовисати вредности антифашизма и величати народноослободилачку борбу против фашистичких окупатора у Другом светском рату. Његов аутор био је **Десимир Жижковић** (1920-1996) самоуки српски сликар и стрип цртач рођен у Горњем Бранетићима, који је живео, радио и умро у Горњем Милановцу.

Надимак Буин наследио је од свог оца. Жижковић је био познат као боем и шаљивија и био је омиљен како у кафанској, тако и културној јавности Горњег Милановца. Када већ говоримо о аутору Мирка и Славка Десимиру Жижковићу не би требало изоставити ни чињеницу да је стрип о партизанским куририма Мирку и Славку радио бивши припадник четничког равногорског покрета. Наиме, Жижковић је у време Другог светског рата био припадник краљевске

РАВНОГОРАЦ И ПАРТИЗАН

Иако је рат започео као четник Десимир Жижковић је у НОБ-у учествовао и на страни партизана од 1943. године. По једној анегдоти, након заробљавања првог тенка од Немаца (у акцији коју су заједно извели партизани и четници), на тенку је са једне стране нацртао грб краљевине Југославије, а са друге звезду петокраку. У почетку па све до 1959. је, у Дечјим новинама из Горњег Милановца, био илустратор и аутор свих стрипова. У том периоду Десимир Жижковић је нацртао стрипове од којих треба поменути „Краљевић Марка и Мусу Кесецију“, „Немушти језик“, „Магелана“, „Рудничку офанзиву“, и многе друге да би, у 23. броју од 25. новембра 1958. започео и стрип „Никад робом“ из којег ће израсти популарна истоимена едиција и два најпопуларнија јунака српског и југословенског стрипа Мирко и Славко.

толика да Жижовић једноставно није стизао да нацрта нове епизоде па су издавачи ангажовали још неколико цртача. Живорад Атанацковић, Бранко Плавшић, Никола Митровић Кокан и Ратомир Петровић радили су на стрипу као помоћни цртачи. Они би обављали највећи део после, цртали позадину и споредне ликове док су Буину остављали само да доцрта ликове Мирка и Славка. Стрип је достигао велику популарност и остаће упамћен као једини на простору некадашње СФРЈ по коме је 1973. године снимљен и истоимени играли филм у режији Бранимира Торија Јанковића.

Морам да призnam да филм нисам гледао све до момента када ми је пало на памет да ове странице посветим двојици сувенира наше прошлости. У филму се од познатих глумаца појављују Бата Живојиновић и Јован Јанићевић Јанаћко док су улоге деце поверене натурачицама. Филм ипак није досегао популарност већу него ликови цртани оловком.

Преведени и на кинески језик

Најорганизованија и најбоље опремљена војска у Другом светском рату у овом стрипу била је исмејавана, а немачки војници приказивани су као наивни глупани са којима су и деца без по муке излазила на крај. Једноставни заплети и стереотипни ликови одговарали су духу времена, а разграната претплатничка мрежа Дечијих новина допринала је да буде веома читан и популаран. Из Горњег Милановца у школе широм СФРЈ, па тако и у моју, долазиле су „Мале новине“ и „Тик-так“, а и многа друга популарна издања за децу и омладину.

У моје време није било компјутера, видео игрица, а и телевизор је имала свака друга кућа па су се деца играла рата између Шваба и партизана, а Мирко и Славко су били популарни све до појаве Прлете и Тихог. Почетком седамдесетих година прошлог века популарност стрипа почела је да опада, а цртање јунаке заменили су они из игралих филмова. Стрип је опорезован као шунд па је енормно поскупео што је смањило и потражњу за њим, а и сам тираж, па је 1976. потпуно нестао. Тако су мрски капитализам, закони тржишта и Немци однели коначну победу и поразили не само Мирка и Славка, који су их убијали као муве, него и све нас који смо се са њима идентификовали. Стрипови о Мирку и Славку изашли су у чак 450 епизода, а преведени су на све светске језике, чак и на кинески.

То романтично време када је стрип био омиљена дечја забава одавно је прошло, али Мирко и Славко прате ме целога живота. Чињеница је да нема оних који за њих нису чули. Замислите како то изгледа

ТРАЖЕ ГА И КОЛЕКЦИОНАРИ

Стварању стрипа учествовала су и деца пишући литературне саставе у скупини учитеља Срећка Јовановића, уредника Дечијих новина. Тако се временом Мирку и Славку придржују и други ликови попут верног пса Вучка, митраљесца Иве, бившег студента Раке, малог дечака Бошка, курирке Секе, болничарке Мире, илегалца Владе, десетара Мате, команданта одреда, деда Марка и бабе Маре. На противничкој страни најупечатљивији лик био је немачки командант вон Штимлер. Ликови Мирка и Славка штампани су на мајицама, разгледницама, пресликачима, постерима и школском прибору. Занимљиво је поменути да је првих 16 бројева изашло само у ћириличном издању. Од броја 17 излазе на латиници и ћирилици, а од броја 195 излази у латиничном, а ћирилично издање могло се наћи само на македонском језику. Стрип је врло тражен и међу колекционарима, а од првих бројева *Мирка и Славка* најтеже је наћи управо прва три.

Реф: Јурица Кладушан www.stripovi.com

упознајете са неким ко се зове Мирко и када му одговорите да сте ви Славко. То увек изазове нападе смеха и прилика је да се изговори сада већ чувени дијалог из овог стрипа: „Мирко пази метак!“, а Мирко одговара: „Хвала Славко, спасио си ми живот!“

УСПОН И ПАД ДЕЧИЈИХ НОВИНА

Дечје новине из Горњег Милановца биле су највећи издавач стрипова у бившој СФРЈ. Сем часописа за децу и стрипова, ово издавачко предузеће штампало је и књиге као и албуме са самолепљивим сличицама.

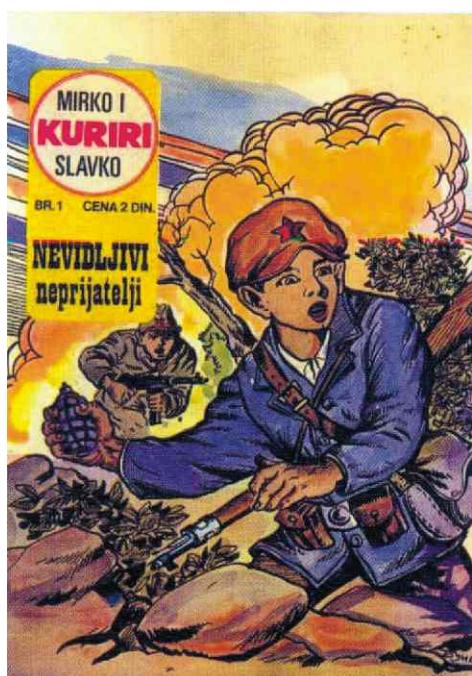
Основач Дечијих новина био је Срећко Јовановић. Почетак је био изузетно занимљив. „Дечје новине“ представљао је неколико наставника, који су заједно са својим ученицима 11. децембра 1956. у склопу ваннаставних активности покренули школског лист чији први број је изашао 12. јануара 1957. у свега 1.000 примерака. Тад први број „Дечијих новина“ изашао је под насловом „Дечја политика“.

Нешто касније Дечје новине сврстане су у ред највећих европских и светских издавача за децу и омладину. Осамдесетих година, ИП „Дечје новине“ биле су један од највећих југословенских и српских издавача књига и стрипова тако да ни маршал Тито није одолео да их искористи у јачању своје политике. Одликовао их је Орденом братства и јединства са сребрним венцем. Дечје новине биле су и добитник још око 15.000 разних повеља, награда, диплома и других признања.

Кућа је све до осамдесетих година 20. века доживљавала напредак и развој да би, почетком деведесетих година, избијањем рата у СФРЈ и распадом државе, у потпуности пропала.

отаџбинске војске где је радио као илустратор за листове „Млади Равногорац“ и „Равногорски борац“ (лист који је уређивао Драгиша Васић). Претпоставља се да је Буин једини припадник Васићевог штаба који је преживео крај рата. Све остале су партизани стрељали, а за Жижовића се најавно заузео познати сликар Ђорђе Андрејевић Кун. Сем цртања стрипова Жижовић се бавио и сликарством и вајарством и све то без икакве школе. Окружење га памти и као мајстора седам заната: колар, ковач, калдрмџија, зидар, столар, опанчар и клесар.

Стрип о малим куририма достизао је, за то време, незамисливе тираже и до 200.000 примерака, а његова популарност била је

ВУКОВАРСКА САБОРНА ЦРКВА СВЕТОГ ОЦА НИКОЛАЈА ГРАЂЕНА ЈЕ У ПЕРИОДУ ОД 1733. ДО 1737. ГОДИНЕ, А ХРАМ НА „ДОБРОЈ ВОДИ“ ПОСВЕЋЕН ПРЕПОДОБНОЈ МАТЕРИ ПАРАСКЕВИ ИЗГРАЂЕН ЈЕ ПОЧЕТКОМ 19. ВЕКА ОД 1808. ДО 1811. ГОДИНЕ

пише: Срђан Секулић

Вуковар је старо место које своје корене вуче још из времена неолита када је на овом подручју постојало насеље. За време Римљана насеље које се налазило на месту где је данас Вуковар носило је име Корнакум (Cornacum). Потом се у средњем веку (1231. године) Вуковар помиње у повељи краља Коломана, али под именом Влков или Валков као слободан краљевски град.

Затим следи период турске најезде и освајања, а у једном путопису из 1608. године барона Адама Херберштајна који је саставио његов секретар Максимилијан Принцштетер, наводи се да у Вуковару, поред Турака, живе „Угри и Раци“ (Мађари и Срби). Даје Срба у Вуковару било и пре тога види се и по томе што су 1578. године Турцима за своју, вероватно дрвену цркву, плаћали годишњу тапијску таксу у износу од 300 акчи.

По одласку Турака, Вуковар 1687. године најпре припада барону Кифштајну, а потом га овај 1736. године продаје гроfovima из породице Елц. Крајем 17. века овај град је био седиште Вуковарске епархије на чијем се челу налазио епископ Спиридон Штибица, док је у административном смислу Вуковар од 1745. године био седиште сремске жупаније.

Поменуту православну цркву из друге половине 16. века, заменила је нова, такође дрвена црква која је 1733. године била у јако лошем стању што се и види из једног описа у којем пише: „Црква је сасвим трошна, хоће да падне, прокисава, саграђена око 1690. године. Трапез од даске, умиваоница и крстерионица од камена. Храмовска слава св. Никола; осветио је владика Спиридон.“

Благослов за изградњу новог вуковарског храма дао је митрополит Вићентије Јовановић 1732. године. Годину дана касније почело се са градњом данашњег Саборног храма светог оца Николаја Мирликијског и то на темељима старе цркве брвнаре. У Шематизму епархије осечко-польске и бањањске пише да је то „једнобродна грађевина у барокном стилу, димензија 32*10,60 м, док је звоник висок 37 м, са три звона“.

Четири године трајала је градња овог храма који је освећен и троносан на празник преноса моштију светог оца Николаја 9. (по новом календару 22.) маја 1752. године од стране митрополита Павла Ненадовића. Само 20 година након изградње овог храма, у Вуковару су службовала чак шесторица свештеника и два ђакона што говори о јачини вуковарске парохије тог времена која

Православни храмови источне Славоније, Бање и западног Срема /14/

датира још с почетка 17. века. Колики је значај Срба у то време био у Вуковару види се и по томе што су „у Вуковару од 1759. до 1778. варошки кнезови понајвише православни Срби били“ како наводи Ристо Михаиловић. Наиме, у том периоду, па чак и касније, градом су управљали: Гаврило Димић, Арсеније Поповић, Стојша Милосављевић, Ђуко Костић, Стојан Чавић.

У то време размишљало се и о изградњи једне цркве, међутим до тога није дошло. Тако је у саборном храму 1755. године на хору саграђена капела светог великомученика Георгија која се на том месту налазила све до 1893. године. Коначан изглед храм је добио 1767. године када је направљен и звоник.

Иконостас који се налази у храму израдио је осјечки мајstor Томас Фиртлер у периоду од 1771. до 1773. године, док је сликарски део урадио новосадски сликар Василије Остојић од 1772. до 1776. године. Зидне слике у храму биле су дело Амвросија Јанковића из 1764. године и даљског сликара Јована Исаиловића млађег из 1855. године.

Међутим, у рату 1991. уништен је комплетан црквени инвентар, унутрашњост храма, порушен горњи део звоника, оштећен кров. Спасено је само 39 икона са иконостаса, три јеванђеља, део црквене архиве и светих сасуда. Све до данас храм је ван богослужбене употребе, а његова комплетна обнова је након више од 20 година прикрају.

Храм је био на удару и током Другог светског рата. Усташка власт је за црквеног комесара поставила

Вилка Хорватиновића који је из храма узео све црквене ствари и предао их фратру вуковарског католичког самостана Силвестру Зубићу. Мањи део тех ствари пронађен је у самостану након рата, док је већи нестао без трага.

Такође, штета је настала и након савезничког бомбардовања када је оштећен кров, полупан цреп, покидан лим као и део торња и громобран. Укупна штета на вуковарском храму након Другог светског рата била је преко милион и 200 хиљада ондашњих динара.

Поред свега тога у самом граду вршена су покрштавања Срба од стране свештеника католичке цркве. Парохијски дом је

Саборна црква у Вуковару

Црква у Адици

девастиран, а нови је подигнут 1986. године да би само неколико година потом био оштећен.

Храм на Доброј води

Почетком 19. века вуковарски Срби су од грофа Емерика Елца у шуми Адица заку-пили 4 катастарска јутра земље за које су све до 1848. године грофу плаћали два дуката годишње. На тој земљи, на извору лековите воде, подигнута је црквица посвећена Преподобној матери Параскеви, која је грађена у периоду од 1808. до 1811. године као једнобродна грађевина у барокном стилу.

Цркву је уочи Другог светског рата обновио вуковарски трговац Паја Угљешић, а након рата иста је у неколико наврата обијана и скрнављена. Обновљена је и 1982. године да би потом у последњем рату дошло до новог уништења када је оштећена њена унутрашњост.

Од 1996. године, одлуком епископа Лукијана, постаје парохијална црква и убрзо, три године касније, обнавља се споља и изнутра. Такође, овај храм је осликан фрескама на платну које су освећене 8. августа 2008. године, на празник Преподобне мученице Параскеве.

Поред ове две цркве, у Вуковару (не ради о цркви у Борову насељу о којој смо писали у прошлом броју) налазе се и три капеле. Реч је о капели Васкрсења Господњег на старијем православном гробљу (капела породице Станић) која је у последњем рату тешко страдала. Такође, у Вуковару су и две капеле породице Пауновић, једна је на имању „Трешња“ посвећена светом Прокопију, а друга је маузолеј који је грађен према нацртима архитекте Владимира Николића, посвећен светом оцу Николају. Маузолеј је у рату 1991. године

уништен споља и изнутра, баш као и зидне слике и иконостас који су дело Стевана Алексића из 1903. године.

У Вуковару се налазе и бројни православни крстови. Најстарији међу њима је мермерни крст у насељу Сајмиште из 1762. године који је оштећен у последњем рату. Иsta судбина није заобишла ни годину дана млађи камени крст на православном гробљу, док је камени крст на Дунаву, такође из 1763. године, потпуно уништен. Камени крст у порти саборног храма првобитно се налазио на Дрвеној пијаци, а 1812. године подигло га је Српско опанчарско удружење. Нешто каснијег датума (1930. година) је камени крст у насељу Лужац који је потпуно уништен 1991., а две године касније и обновљен. Из 2002. године потиче крст на градском гробљу Дубрава.

Почетком 20. века Срба је у Вуковару било 15,8 одсто, односно 1535 становника који су се декларисали као Срби. Још тада овај град је био многонационалан, а у њему су у великом броју живели и Немци, Хрвати, Мађари, као и Русини, Чеси, Јевреји и други. У то време Срби су овде имали многообрзна удружења и институције као што су Српска кредитна банка, Занатлијска задруга, Прва српска опанчарска задруга, Српски соко, Вуковарско српско певачко друштво „Јавор“ (основано 1869. Године као друштво Уједињене омладине српске), Добротворна задруга српкиња и др. Данас, по последњем попису становништва из 2011. године, Срба у Вуковару има нешто више од једне трећине.

(крај)

Извори и литература:

- protojerej – ставрофор Душан Колунџић, Први шематизам Епархије осечкопольске и барањске, Епархија осечкопольска и барањска и ЈП Службени гласник, Даљ – Београд, 2009.

- др Душан Љ. Кашић, Српска насеља и цркве у северној Хрватској и Славонији, Епархијски управни одбор, Загреб, 2004.

- др Динко Давидов, Злодела и греси, Епархија сремска, Београд, 1990.

- др Василије Крстић, Историја Срба у Хрватској и Славонији 1848 – 1914, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1995. Мирко Манојловић, Јавор, Народна библиотека Вуковар и Српски културни центар Вуковар, Вуковар, 1996.

- Ристо Михаиловић, Из прошлости Вуковара обзиром на тамошње Србе, Јавор, Вуковар, 1890.

Српски дом

Говорити о Вуковару, православним црквама и Србима у овом граду, не могуће је не поменути Српски дом. У овој згради, након разарања храма 1991. године, врше се богослужења. Српски дом је подигнут и освећен на Светог Саву 1905. године. Одбор за изградњу Српског дома, основан 1903., чинили су бројни угледни вуковарски Срби тог времена (њих преко 40) који су у кратком року сакупили око 20 хиљада круна. Зграда Српског дома у којој су се све до почетка Другог светског рата обележавали национални и верски празници, одржаване академије и забаве, настава и бројни други културни садржаји, подигнута је на месту где се налазила прва вуковарска школа, основана 1733. године, а коју су похађала српска деца и која је 1822. године изгорела у пожару заједно са преко 300 вуковарских зграда, да би се на њеном месту подигла нова грађевина коју је потом заменио Српски дом. Овде је било и седиште Вуковарског српског певачког друштва „Јавор“ који је овде имао свој архив и библиотеку, а који су заједно са осталим инвентаром опљачкани током Другог светског рата. По доласку Немаца и усташке власти, Српски дом је претворен у немачку команду града. Тада је понео име „Дом Адолфа Хитлера“. Током рата усташе и Немци су га девастирали, разбили прозоре, изрешетали плафон и врата. Након рата ова зграда је национализована, а нова комунистичка власт доделила га је фирмама „Велепромет“. У току рата 1991. године Српски дом је доживео знатна разарања и до данас није нити обновљен нити враћен својим власницима - Српској православној цркви општини у Вуковару.

Дан школе у знаку предузетништва

Да је време финансијске кризе, као и то да она утиче на све сфере друштва, није потребно посебно истицати. Нажалост, несташцу финансијских средстава осете и просветни радници и ученици. У основној школи „Никола Андрић“ у Вуковару прилагодили су се тренутном стању у држави и колико је у њиховој моћи одлучили да се са несташicom изборе. Спојили су тако образовање и предузетништво и по томе постали препознатљиви.

У школи је основана ученичка задруга у чији рад су укључени сви ученици, односно све секције и активности које се одржавају у склопу наставе. У складу са специфичном ситуацијом и Дан школе обележен је на неубичајан, занимљив и похвале вредан начин. Уместо већ виђених школских представа, 5. децембра, на дан рођења Вуковарчана чије име носи ова васпитно-образовна установа представила је свој рад и најбоље ученике. Организоване су радионице кроз чији су рад ученици сазнали како је то бити предузетник и свој производ пласирати на тржиште.

- То је уједно и допринос самој школи, јер кроз школску задругу која све ово осмишљава прикупљају се одређена средства како би се помогло школи у куповини нужних средстава и учила, која су потреба за реализацију наставе. Економска криза нате-

рала нас је да се сами сналазимо како би дошли до одређених средстава. Одржали смо 13 радионица у којима је до изражaja дошла креативност самих ученика. Прва радионица која ће се данас представити је доста специфична, јер је произвела документарни филм који су снимили наши ученици – објаснио је директор школе, **Жељко Ковачевић**.

Филм којим је обележен Дан школе прича је о Николи Андрићу, његовом детињству и школовању. На крају филма он стиже у данашње време и разговара са ученицима који наставу похађају на хрватском и на српском језику и писму у школи која носи његово име. Рад је ово ученика, који су сем свог филмског умећа показали креативност и у изради новогодишњих украса. Основна школа „Никола Андрић“ једина је школа у Вуковару која се својим производима представља на готово свим сајмовима који се организују у граду. Кроз бројне радионице

у оквиру задруге, коју води наставница **Дарinka Арбутина**, створен је прави мали производни погон.

- Ове је године био циљ да ученике потакнемо на предузетништво, односно да их упознамо какав је то пут од школе до предузетништва, како од основних сировина створити производ и колико га је тешко пласирати на тржиште. У данашње време је заиста тешко нешто осмислити, да буде иновативно и добро, а да га можете даље пласирати и продати. Ученици су за овај Дан школе радили наменски за Божићни сајам па су и сви производи у божићном и новогодишњем духу. Од радионица израде кулаџица за бор, гипсаних фигурица, честитки, имали смо и слатку радионицу где су израђивали колаче, рекла је Арбутина.

У раду ученичке задруге учествују сви ученици, од најнижих до виших оделења. За запажене резултате у настави и на државним такмичењима, најбољим ученицима, на Дан школе додељене су дипломе. У школи „Никола Андрић“ настава се одвија на хрватском и српском језику и писму. Ове године у школи је укупно 264 ученика, а око 50% је оних који наставу похађају на српском језику и ћириличном писму. **Ј.Ј.И.**

Број 82

ГОДИНА VII

Вуковар, Децембар 2013.

Издавач:

Заједничко веће општина, Вуковар

За издавача:

Драган Црногорац, проф.

Главни уредник:
Славко Бубало

Редакција:

Вуковар; Јадранка Јаћимовић-Иван, Никола
Милојевић, Срђан Секулић; **Бели Манастир;**
Зоран Поповић, Стана Немет; **Книн;** Васка
Радуловић

Фотографија:

Н. Војновић, Д. Ковач, З. Поповић

Обрада фотографија:
Небојша Војновић

Графичка припрема:
Славко Бубало

Штампа:

"Glas Slavonije" d.d. Osijek
Ulica Hrvatske Republike 20

Адреса редакције:

Еугена Кватерника 1, Вуковар
Тел: 032/416-667

e-mail: urednik@tvprodukcija-zvo.com
web: www.tvprodukcija-zvo.com

Лист финансира Савет за националне
мањине Владе Републике Хрватске

Излази два пута месечно

Тираж:
8000

Фото на насловној страни:
Грунф - Лик из стрипа Алан Форд
created by Max Bunker (Luciano Secchi) and Magnus (Roberto Raviola)

ПРИКУПЉАЈУ ПОМОЋ ЗА ДЕЦУ У СРПСКИМ ЕНКЛАВАМА НА КОСОВУ

Акција која враћа изгубљене осмехе

У једном путу за редом има-мо прилику да вратимо изгубљене осмехе деци српских енклава на Косову и Метохији. Захваљујући људима добре воље, хуманистима и ентузијастима и ове је године организована хуманитарна акција „Осмех на дар“ која ће трајати све до краја децембра. У оквиру акције прикупљају се играчаке, школски прибор, слаткиши и све оно што у поклон пакетићима мами осмехе и децу чини срећним. Фондација „Осмех на дар“ која проводи ову акцију основана је 2006. године на Правном факултету у Београду, а већ 6 године делује и на нашим просторима.

- Српска православна омладина из Тешња су идејни зачетници ове акције, они су се први повезали са фондацијом „Осмех на дар“ из Београда. Ми остали смо је прихватили и пратили у облику у ком је настала. Драго нам је да се акција проширила и да сваке године имамо све већи одазив. Самим тим сакупимо се све већи број пакете и учинак на Космету је све бољи. Ове године ствар је мало другачија јер смо требали правно-законски оквир за обављање такве акције. Новоосновано удружење из Борова "Српски народни форум" је прузело иницијативу, сву одговорност и обавезе на себе као организаторе акције, рекао је секретар СНФ, **Зоран Којић**.

Хуманитарна акција прикупљања новогодишњих пакетића ове је године у нашим местима започела је 6. децембра и трајаће све до краја децембра. Несебичним зала-гањем активиста „Осмех на дар“ прерастао је своје првобитне оквире, многи су препознали хуману намеру и приклучили се овој акцији. Прошле је године, пут Космета из српских

општина у Хрватској, отишло преко 550 пакетића.

- Ове године желим да премашимо тај број и мислим да резултат неће изостати из простог разлога што су људи препознали и дугогодишни рад и хуману гесту. Наш народ веома добро разуме ситуацију у којој се та деца налазе и због тога постоји и велики ентузијазам, прича Којић.

Све до краја децембра људи добре воље, могу дати свој прилог који ће у новогодишњим пакетићима обрадовати угрожену децу Косова и Метохије. Иако је финансијска криза захватила све становнике постоје и они који живе у још тежим социјално-здравственим условима од нас. Како би што већи број људи сазнао за ову акцију и тежак положај Срба на Космету, СНФ, организује у бискупској сали у Борово, 15. децембра, са почетком у 19 часова, тематску манифестију која ће бити посвећена овој акцији.

- Желимо да људе још мало анимирамо и да објаснимо шта радимо, јер желим да ово постане традиција. Да солидарност и хуманитарни рад еволуирају у нашем друштву. Очекујемо и представнике фондације Осмех на дар из Београда. Припремићемо са својеврсну изложбу фотографија са протеклих акција, да би људи видели како изгледају ти децији осмеси у тренутку када им поклонимо пакетиће – рекао је Којић.

Након завршене акције, формираће се пакетићи подједнаке вредности који ће затим бити превежени у Београда, а у периоду између Божића и православне Нове Године испоручени деци са Косова и Метохије.

Ј.Ј.И.

РУКОМЕТАШИЦА ЦРВЕНЕ ЗВЕЗДЕ, МАЈА ДОМБИ, РОДОМ ИЗ ЈАГОДЊАКА, НА УТАКМИЦИ ПРОТИВ КРАГУЈЕВАЧКОГ РАДНИЧКОГ ПРОГЛАШЕНА НАЈБОЉИМ ИГРАЧЕМ СУСРЕТА

Звездашница из Јагодњака

Рукометашице Црвене звезде у дуелу са Радничким из Крагујевца одиграном 3. новембра, направиле су мало изненађење, савладавши ову фаворизовану екипу резултатом 25:24. Та победа добија на значају када се дода да су девојке играле без повређеног капитена и првог голмана екипе, **Марије Чолић**.

Управо је њена замена, **Маја Домби**, родом из Јагодњака, која је своје прве кораке у рукомету започела у Белом Манастиру, проглашена за играча утакмице.

Домби је на утакмици имала 14 одбрана, а у последњем минути утакмице, одбранила је седмерац **Јасмини Кукић-Радојичић**, и тиме Звезди обезбедила победу. Тако је Маја проглашена за једну од две набоље актерке ове утакмице.

Према речима ове Барањке, њени рукометни почети започињу пре четири - пет година, када ју је тадашња тренерица беломанастирка **Биљана Ковач**, позвала да се врати рукомету и месту голмана у тадашњи рукометни клуб, јер према Маји-

ним речима, тада је тренирала за женски фудбалски клуб у Козарцу. Вративши се рукомету, првој спортској љубави и најдражој тренерици Биљани, није ни била свесна у којој мери ће тај потез одредити њен играчки, али и животни пут.

- Одувек сам се бавила спортом, није ми било важно шта тренерим, само да је спорт, да постоји лопта. На једној од рукометних утакмица, Женски рукометни клуб Бели Манастир играо је против Вуковара, а на тој утакмици је био и скаут Црвене звезде, те је запазио моју сестру близанчињу и мене, прича Маја.

Изненађене нису биле само сестре, него и родитељи те старији брат Марко.

Након првог изненађења, обе одлазе у Београд, где се сестра Мира баш није сна-

шла, те се вратила у Јагодњак, а данас успешно студира у Осијеку. Међутим, Маја је након завршене спортске Гимназије у Београду, уписала Грађевински факултет и даље наставила да ниже успех за успехом.

- Тренутно доживљавам до сада најсјајније спортске тренутке, али то ме не сме уљуљати, наглашава Маја. Факултет грађевине и спорт, то су ствари које занимају, ову деветнаестогодишњакињу. Каже да никада није осетила љубомору међу играчицама. Другарство у тиму је велико, а први голман Црвене звезде је њена најбоља другарица. Обзиром да уз обавезе на факултету и учење два пута дневно тренира, признаје да јој понекад фали времена, али уз добру организацију све се може, а што својим спортским резултатима и доказује.

- Било је тешких тренутака у покушају усклађивања рукомета, школе, студирања, али никада ми није дошло да одустанем нити од рукомета, нити од факултета. За мене је образовање јако важно. Надам се да ћу завршити факултет и бавити се рукометом док год будем могла. Након тога ћу ипак имати диплому у рукама па ћу већ видети где ћу завршити. Надам се да ћу спортску каријеру наставити негде у иностранству, каже ова млада девојка.

У прво време било јој је тешко што је одвојена од породице. Недостајао јој је брат, сестре, родитељи, али данас воли да дође у свој родни крај, обиђе породицу, пријатеље тако да ни повратак у Београд није више толико тежак. Пред њом су још многе спортске победе, успони и падови, али то је оно што је одабрала и чему жели да посвети живот.

С.Немет

